

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno
Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čerkov
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 4. julija.

Občinske volitve v Sloveniji so se dosedaj vršile v popolnem miru in redu in niti najmanjšega incidenta ni mogoče ob tej priliki ugotoviti. To dejstvo najbolj točno demantira vse izjave opozicijskih politikov in žurnalov, ki že par mesecev deklamirajo o terorju in o »krvavih volitvah«, ki da jih pripravljajo nacijska koalicijska. In ne samo to! Tudi pred volitvami se ni od strani vlade ali njenih organov ničesar zgodilo, kar bi omejevalo svobodo agitacije za volitve. SLS je imela pred volitvami po celi Sloveniji nešteto zborov, na katerih je zborovalna svoboda in svoboda izražanja misli, kakor oni razumejo, slavila prave orgije.

Zato je tem večja drznost in nepoštenost izjava dr. Korošca v beograjskih časopisih, da njegova stranka ne bo več prejemala shodov, ker nima nobene državne zaštite za njihov svobodni potek. Tem večje je to nepoštenje, ako upoštevamo, da se je sila nad volilci pri zadnjih občinskih volitvah rabila samo od strani pristavec dr. Korošca. V nešteti občinah je politična duhovščina z zlorabo vere in cerkve pritiskala na volilce ter jih s vretjo pekla gnala na volišče za SLS. Teror je povsem na strani SLS in njen najprejčnejši argument.

Tudi v ostalem se pri nas ni ničesar dogodilo, kar bi se moglo označiti kot pojav »nasilnega režima«. Klerikalci si zaman prizadevajo, da bi pod ta izraz subsumirali n. pr. konfiskacije »Slovenec« in »Domoljub«. Konfiskacije so bile izvršene točno po zakonih in v njih temeljene. Neodvisno in vsakega vladnega pritiska svobodno sodišče je konfiskacije odobrilo ter razsodilo, da sta »Slovenec« in »Domoljub« zagrešila velike zločine. Klerikalci pa so, kako oni eigan Hudorović, ki se je po vsaki obsolbi svojih tatvin in razbojstev jezil nad »nasiljem« in »krivicom«.

Razunst občinskega sveta označujejo nekateri klerikalci kot nasilje. Ljubljancem vseh strank je odleglo, da je bil razpoden ta mali svetovet in dolgo delal Ljubljancem nasilje ter jim lajšal žepa s razsnavanjem denarja. Velika večina ljubljanskega prebivalstva bi videla v nadaljnjem protežiranju Lemež - Stanovnikovega svetila od strani vlade pomanjkanje smisla za varstvo interesov ljubljanskega mesta. Najboljši dokaz, kako umesten in zakonit je bil razpust občinskega sveta ljubljanskega je dejstvo, da ni bilo radi tega vladnega ukrepa v Ljubljani niti pol ure razburjenja in da je razpustni občinski svet vzel odlok velikega župana na znanje, ne da bi se proti njemu pritožili.

Kje še je kak pojav »nasilnega režima«? Trbovlje. Gostilniške in pocestne klobute. Trbovlje spadajo še pod režim klerikalnega zaupnika Šporana. Od takrat naprej je še »Slovenec« moral priznati, da so bile varnostne odredbe državne uprave zelo obsežne. V škofiji tiskarni še danes noč in dan straži klerikalce celo krdelo straže. Tudi vodja komunistov dr. Lemež bo kmalu imel večjo gardo državnih varnostnih organov okoli sebe, kakor pa kak suveren. V ostalem ni dvoma, da bodo tudi gostilniški in pocestni incidenti ponehali, kakor je danes vobče že veliko manj klanja med fanti v poedinih vaseh.

Veliko huje nasilje kot so privatne afere, ki jih uprizarjajo poedinci in ki jih noben pameten človek odobravati ne more, so nasilja, ki jih vrše nad našimi ljudmi v trbovškem revirju komunisti in klerikalci. Tamkaj so javna nasilstva na dnevnem redu in na žalost se dosedaj še ni posrečilo zaščititi osebo varnost državljanov. Glavni nasilneži so pa v tem revirju klerikalci, ki so trbovške dogodke ekskomptirali zase. V Trbovlje pošilja sedaj brezplačno dnevno cele kupe »Slovenca« in so ž njim »zavjevali« komunistično trdnjavo. Za svinčene kuglice, ki so jih svoj čas pošiljali komunistom v prsa in glave, bi radi sedaj dobili v povračilo gumejeve kuglice komunistov za svoje volilne škripce. Zato konkurirajo v Trbovljah v demagogiji in hujskaštvu z najboljšje plačanimi Lemeževimi agitatorji.

Dosti drugače kot v Sloveniji z nasiljem tudi v drugih delih države biti ne more. Izgleda, da je opozicijska začela očitovati nasilje režimu zato, da bi ona lažje delala nasilja. Recl, da ni porečem! Če se je pa kje kaj nepravilnega dogodilo, je povsod uvedena preiskava, bodisi upravno-politična, bodisi sodnijska. Sodišča so zato tu, da kaznujejo krivce ne glede na desno in levo. Če se bo povsod izvajal zakon ne le v zaščito poedincev, marveč tudi v zaščito države in v var-

Pašičev povratek v Beograd

SAME KOMBINACIJE. — DR. KOROŠEC NE MARA NA SEJO OPOZICIJSKIH ŠEFOV. — »KAJ BOM PA TAM DELAL?« ...

Beograd, 4. julija, p. Danes se je zopet pojavila vest, da je odločitev na Bledu že padla in da je Pašič dobil volilni mandat. V podučnih krogih se ta vest demantira že radi tega, ker Pašič sploh ni odšel na Bled, da zahteva formalno odločitev krone v vprašanju parlamentarne krize. Pašič je na Bledu obširno poročal kralju o celokupni situaciji v smislu soglasnih sklepov vlade. Vlada je mišljenja, da bi se naj volitve vršile koncem oktobra. Ker sme od razpusta parlamenta do novih volitev preteči največ trimesečni rok, je jasno, da so vse govornice o neposredno predstoječi odločitvi preuranjene.

Pašičev povratek v Beograd se pričakuje za nedeljo ali ponedeljek. Vztrajno se vzdržujejo vesti, da pride kralj na po-

tu v Topolo koncem prihodnjega tedna v Beograd in da bo tam še enkrat zaslial člane kabineta o razpletu parlamentarne krize.

Opozicijski poslanci, ki so se mudili zadnje dni v Beogradu, so se zopet razočarani razšli. Šefi opozicije se nikakor ne morejo sestati. Pozvali so dr. Korošca, da naj pride čimprej v Beograd. Pripoveduje se, da je posl. Korošec na ta poziv odgovoril: Kaj bom pa tam delal? — kar je opozicijske voditelje seveda prav nemilo dirnilo, zlasti ker so dosedaj klerikalci nosili zastavo naravnost naivnega optimizma. Nocoj se čuje, da bo Korošec vendarle prišel čez par dni v Beograd, da se s svojimi zavezniki posvetoje kako najbolje prebroditi obupno situacijo.

Naš protest v Rimu

IZJAVE ITALIJSKEGA ODPRAVNIKA POSLOV SOLLE DOPISNIKU »JUTRA«.

Beograd, 4. julija, r. Po natančnem proučevanju uradnih informacij o obmejnem konfliktu pri Sorici, ubojstvu naših obmejnih stražnikov in napadu na našo preiskovalno komisijo, je zunanje ministrstvo danes brzojavno naročilo našemu poslaniku v Rimu Antonijeviću, da stori primerne korake pri italijanski vladi ter zahteva strogo kaznovanje krivcev. Zlasti energičen protest ima dr. Antonijević vložiti proti napadu na našo komisijo, ki je imela nalogo v sodelovanju z italijanskimi delegati preiskati incident, pa je bila sprejeta s strelji.

Beograd, 4. julija, p. Danes dopoldne je bila v kabinetu ministra dr. Ninčiča seja odbora ministrov za zunanje stvari, katere sta se udeležila tudi vojni minister in minister Pribičević. Pretresali so se tekoči posli zunanje politike, v prvi vrsti pa najnovejši krvavi dogodki ob italijanski meji pri Sorici.

V tem času je prišel v predsedništvo ministrskega sveta italijanski odpravnik poslov Solla. Solla je izjavil Vašemu dopisniku, da nima nobenih vesti o napadu na našo komisijo, temveč da gre k dr. Ninčiču zaradi incidenta z obmejnimi stražniki. Ker je bil dr. Ninčič zaposlen na seji, je italijanskega opravnika sprejel pomočnik ministra Panta Gavrilović. Solla je v svojem imenu izjavil svoje obžalovanje zaradi poslednjih dogodkov na meji ter izjavil, da se bo s strani italijanske vlade uvedla najstrožja preiskava.

Po tej konferenci je Solla za »Jutro«

podal naslednjo izjavo: Do tega trenutka nimam nobenih vesti o incidentu s komisijo. Dobil sem poročilo, da so stražniki bili ustreljeni na našem (italijanskem) ozemlju. Čim dobim vesti od svoje vlade, bom takoj prosil dr. Ninčiča za razgovor. Nadejam se, da bodo incidenti prenehali. Oni so posledica zelo razdraženih duhov našega in Vašega obmejnega prebivalstva. Verujem, da bo Mussolini storil vse potrebne korake, da se taki incidenti preprečijo ter da bodo krivci drakončno kaznovani. Od srca želimo prijateljske odnose z Jugoslavijo. Zdi se, da so finančni stražniki bili ustreljeni na našem ozemlju, kar pa niti najmanj ne razlog za spor. Na vsem svetu obmejni stražniki prehajajo preko meje z ene in druge strani neovirano. Čuden je ta spor, ker je na tem sektorju meja že davno določena. Naši stražniki imajo navodilo, preprečevati tihotapstvo; pa tudi za te velja, da jih straža trikrat pokliče, da strelja najprej v zrak in da šele potem straža nastopa po svojem preudarku.

G. Solla je nato izjavil, da bo takoj obvestil dr. Ninčiča, čim dobi vesti od svoje vlade.

Vsi beograjski listi izražajo žalost zaradi padlih žrtv ter ogorčenje nad postopanjem Italijanov. Pred ministrstvom za zunanje stvari so se ves dan zbirale množice. Gospodje iz ministrstva za zunanje stvari, zlasti pa dr. Ninčič in Panta Gavrilović so se držali zelo rezervirano.

Pred prelomom pogajanj z Italijo

NESPREJEMLJIVE ITALIJSKE ZAHTEVE.

Beograd, 4. julija, p. V trgovinskih pogajanjih z Italijo je prišlo do zastojav sled nepopustljivosti naših in italijanskih delegatov. Naši delegati stojte nemajno na stališču, da se morajo interese naše domače industrije in obrti zaščititi, dočim so italijanske zahteve v tem oziru tako pretirane, da so za nas nesprijemljive. Danes dopoldne od 10. do 13.30 je bila v trgovinskem ministrtvu seja naših delegatov, katere so se udeležili tudi dr. Rybář, Kukić in trgovinski minister dr. Krizman. Delegati so obrazložili ministru dr. Krizmanu svoje stali-

šče. Kakor doznava vaš dopisnik je italijanska delegacija dostavila našemu trgovinskemu ministrtvu memorandum, v katerem polasnjuje svoje stališče ter vztraja pri svojih zahtevah. Ako Italijani ne odnehajo, bi moglo priti do preloma pogajanj.

Beograd, 4. julija, p. Naši eksperti so završili besedilo konvencij obmejnega prometa med našo državo in Italijo.

Danes dopoldne sta imela sestanek dr. Rybář in Luciolli ter razpravljala o sporih točkah trgovinske pogodbe.

Zbora valna svoboda

Okrožnica notranjega ministra političnim oblastvom.

Beograd, 4. julija, r. Notranji minister je poslal politič. oblastvom okrožnico, v kateri pravi, da so poslanci Davidović in tovariši pritožili pri predsedniku Narodne skupščine in pri vladi zaradi opetovanega kršenja zborovalne svobode s strani oblasti in tudi kršenja poslanske imunitete. Tudi da so se izvršili napadi na shode in poslance, katerih pol. organi niso hoteli preprečiti, odnosno so jih celo podpirali. Zato pozivlja minister vsa podrejena oblastva, da brezpogojno pazijo na to, da v svojem delokrogu ščitijo v ustavi zajamčeno svobodo zborovanj

stvo plemenskega miru, bodo kmalu postale znosnejše razmere, kakor so bile dosedaj, ko so hujskači zlorabljali svobodo in menili, da je treba uvesti mesto reda in državljanskega miru, anarhijo.

Kako resno voljo ima vlada skrbeti za izvajanje zakonov, ki garantirajo državljanke svobodo, dokazuje najboljše ukaz ministra za notranje posle, ki ga je izdal na vse podrejene oblasti radi svobode govorov in zborov. Dolžnost vseh političnih faktorjev je le, da dokažejo svojo državljansko zrelost s tem, da državne funkcionarje v prizadevanju, za katerimi stremi gorenji ministrski ukaz, po svojih najboljših močeh podpirajo,

in govorov. Toda hkrati je treba tudi gledati na to, da zborovanja ne preokrajajo mej, ki jih je začetel zakon in da se na shodih ne govori ali dela proti zakonu. Organi imajo v vsakem slučaju takoj energično nastopiti in o vsem obvestiti ministra. Gledati je treba tudi, da se zaščiti imuniteta poslancev, in sicer brezpogojno. Njihove osebe se ne sme tvorno napadati, najmanj pa tako, kakor govori pritožba nekega poslanca. V tem pogledu so odgovorni vsi podrejeni organi. Od njihovega postopanja je odvisno, ali se bodo dogajali taki slučajji, ki vznemirjajo naše itak razburkano politično življenje. Vedno je treba skrbno paziti, da se nič ne pripeti, kar bi utegnilo dovesti do nemirov in storiti se morava, da se izognemo upravičenemu nezadovoljstvu. O vsakem incidentu morajo podrejena oblastva nemudoma obveščati ministra.

DELA VSKI PREDSEDNIŠKI KANDIDAT V AMERIKI.

New-York, 4. julija, j. Danes se je sestel konvent delavske stranke in socialistov izvenški komunistov ter je nominiral senatorja Lafolette za kandidata za predsedništvo. Njegov program sloni na pacifističnih principih, ki jih je stranka zastopala med in pred vojno.

Rešimo sokolski Tabor!

Policija v nemškem parlamentu

KAKO OBRAČUNAVAJO S KOMUNISTI V NEMČIJI POD SOCIJALISTIČNIM PREDSEDNIKOM IN KLERIKALNIM KANCELARIJEM.

Berlin, 4. julija, j. Močan oddelek je davi zasedel prostore komunistične frakcije v državnem zboru in pruskem dežel-nem zboru ter jih preiskal. Zaplenjenih je bilo mnogo spisov in pisem. Preiskava se je izvršila na prošnjo preiskovalnega sodnika državnega sodišča za zaščito republike, ki je dobil obvestilo, da je v teh prostorih mnogo materijala, ki priča o zvezi centrale komunistične stranke z organizacijo Čeka.

Z ozirom na te dogodke je prišlo na današnji seji deželnega zbora do zelo razburljivih scen. Komunisti so predložili protestni predlog, v katerem zanikajo, da so v katerikoli zvezi z organizacijo, kakor jih obdoljuje državno sodišče.

Berlin, 4. julija, j. Kazensko postopanje proti centrali komunistične stranke, ki je danes pričelo s senzacionalno preiskavo v prostorih stranke v državnem zboru in pruskem deželnem zboru, bo najbrže dovedla do obtožbe zaradi veleizdaje. Po dosedanjih rezultatih preiskave je komunistična centrala ustanovila revolucionarne oddelke, podkupila policijske uradnike za slučaj puča, ustvarila posebne čete, ki bi uničile železniške proge ter terorске skupine, ki bi morale v slučaju oborožene državnega udara zlomiti odpor meščanstva. Po vzorcu Čeke so se tudi stvorili posebni oddelki, ki naj bi pomorili najvažnejše nasprotnike.

Macdonald o uspehih svoje politike

EVROPA SE NI BILA NIKDAR TAKO BLIZU MIRU KAKOR DANES NOVA DOBA SVETOVNE POLITIKE.

London, 4. julija, s. Ministrski predsednik Macdonald je v enem svojih govorov, ki jih je imel v svojem volilnem okrožju, izjavil med drugim nastopno: Ako bi sedaj prišlo do novih volitev, bo delavska vlada mogla reči, da je ustvarila bolj ugodno in bolj miroljubno situacijo, kot je kdaj od leta 1914. obstojala. Gotovo je, da so se vsled nastopa delavske vlade v Veliki Britaniji mase narodov v Evropi toliko približale miru in

demokraciji, da so bolj kot kdaj pripravljene doseči sporazum. Konferenca vseh zaveznikov se mora sestati v pripravljenosti, da se pričenja nova doba zgodovine in da je brezpredmetno pripraviti se o formalnostih in malenkostih. Veseli me, da morem reči, da se bo Amerika udeležila londonske konference. Ne eksistira noben narod, ki se bi mogel izolirati od drugih narodov.

Nova izvozna carinska tarifa

Beograd, 4. julija, p. Končna redakcija nove izvozne carinske tarife je bila končana na današnji konferenci v trgovinskem ministrtvu, katere se je udeležil tudi namestnik generalnega direktorja carin dr. Šmid. Določilo se je končno besedilo izvozne carinske tarife, ki se v glavnem ujema s poslednjimi izprijemami, izdelala pa se bo v zlati valuti. Po zahtevi trgovinskega ministra se bo ukinila carina na izdelke iz usnja.

Ker je bil trgovinski minister dr. Krizman zaposlen zaradi trgovinskih pogajanj z Italijo, ni mogel odpotovati v Sarajevo na razstavo in konferenco gospodarskih krogov. Tja sta odšla načelnik bančnega oddeljenja dr. Radosavljević ter načelnik industrijskega oddeljenja Savić.

Krvavi boji v Bolgariji

Vpad bolgarskih komitašev pri Strumici.

Beograd, 4. julija, r. Po vesteh, ki prihajajo danes iz Sofije, se pri Burgasu vrše borbe med vladnimi četami in nekimi četami, katere vlada naziva razbojniške. Po privatnih vesteh iz Bolgarske so te čete zemljoradniške.

Beograd, 4. julija, p. Iz Strumice so poročali, da je topla bolgarskih komitašev, broječa sto mož, preokrajala našo mejo. Naše oboroženo prebivalstvo in orožništvo se je postavilo energično v bran. Vršila se je ogorčena borba, v kateri sta padla dva bolgarska bandita ter je bilo več težko ranjenih, dočim so ostali zbežali preko meje nazaj na Bolgarsko.

Izzivanje praškega nuncija

Praga, 4. julija, j. Svobodomiselnio českoslovaško časopisje ostro napada papeškega nuncija monsignora Marmaggiu, ker se je udeležil skupščine klerikalne ljudske stranke na Sv. Gori pri Pribramu, na kateri so ostro napadali predsednika Masaryka ter svobodomiselnio režim na českoslovaškem. »Lidove Noviny« pišejo: Izgleda, da manjkajo zastopniku papeža na českoslovaškem najprimitivnejši pojmi diplomatske vlnudnosti in najprimitivnejši takt, ki mu ne bi smel dovoliti, da se udeleži politične manifestacije. Listi pozivajo zunanega ministra, naj ne preide preko tega slučajja z molčanjem. (Kakor znano, vodi tudi papeški eksponent v Jugoslaviji nuncij Pelegrinetti politiko klerikalne stranke ter je v tem oziru popolnoma enak svojemu praškemu kolegi. Op. ur.).

Iz Italije

Rim, 4. julija, j. Z ozirom na vest, da Mussolini iz notranje-političnih vzrokov ne bo odšel k medzavezniški konferenci v London, pozivlje turinska »Stampa«, italijanskega ministrskega predsednika, naj odloži ministrstvo zunanjih zadev. Nikakor ne gre, meni list, da bi Italijo zastopal na konferenci, na kateri se ne bo razpravljalo o gospodarskih vprašanjih, minister za gospodarsko. Ako ministrski predsednik sam ne more oditi

v London, naj sploh nikdo ne zastopa Italije na londonski konferenci.

Rim, 4. julija, j. Preiskovalni sodnik v Matteottijevi aferi je davi zaslial bivšega državnega podtajnika Finzija. Finzi taji, da bi ga bil 10. junija telefonično klical Filippelli in da bi bil na katerikoli način udeležen pri financiranju lista »Corriere Italiano«.

Mraiborski občinski svet

Maribor, 4. julija.

Ob običajni slabli udeležbi se je nocoj nadaljevala seja mariborskega občinskega sveta, katero je mogel župar otvoriti šele ob 20.

Poročilo župana.

Uvodoma je župan poročal o nekaterih najnujnih zadevah, med drugimi o prodaji zemljišča pokojniškemu zavodu, ki namerava zazidati cel kompleks. Proda se mu pet parcel po 100 Din za m² pod pogojem, da prvi del nameravane stavbe dovrši do leta 1926, ostanek pa v nadaljnjih petih letih. Pokojniški zavod se zaveže, da dá mestni občini mariborski posojilo v znesku treh milijonov dinarjev.

Glede občinskih volitev

je stavil poslanec Žebot na župana vprašanje, kdaj se bodo volitve uradoma razpisale. Župan odgovarja, da je to stvar pristojnega oblastva, od katerega ima zagotovilo, da bodo razpisane za 21. september. Dalje je vprašal poslanec Žebot, kako stoji zadeva glede nakupa Kiffmanove hiše, katero namerava dati občina v našem državnim oblastvom. O tej zadevi se bo razpravljalo na tajni seji.

Poročila odsekov.

Več prošenj za odpis pristojbin za preveč uporabljene vode se izjemoma ugodno reši. Predlagano povišanje stannar in hotelih in prenočiščih za nemške državljane se odkloni, ker bi to ne bilo v interesu tujkega prometa. Ugovori zoper odredbe stavbinskega urada se odklonijo in zadeva odstopi mestnemu svetu v nadaljno postopanje in kaznovanje kršitel stavbenih predpisov. Brata Valjak sta ponovno prošila za dovoljenje, da smeta na Trgu svobode poleg Grajske kleti urediti gostilniški vrt. Občinski svet je prošnjo za večino glasov ponovno odklonil. Občinski odbornik Žebot pri tem naglašja, da bi vrt uničil obrtnike in da je dovolj drugih prilik za popivanje. Raznim društvom se dovolijo manjše podpore. Učiteljem — voditeljem na mestnih šolah se dovoli s 1. julijem administrativna doklada po 100 dinarjev mesečno. Po poročilo odseka je občinski svet sklenil protest zoper preselitev komande mesta in vojnega okruza iz Dravske vojašnice v bivšo bolnico pri Aleksandovi vojašnici, ker se je to izvršilo brez dovoljenja in vednosti občinskega sveta. V znak protesta zoper zavlačevanje ureditve vprašanja glede vojašnice med mestno občino in vojnim erarjem sklene občinski svet povišanje najemnine za te prostore. Po rešitvi nekaterih manjših zadev je župan ob pol 11. zaključil javno sejo, narkar se je nadaljevala tajna seja. Na dnevnem redu so razne disciplinarne zadeve.

„Crno-žolti Jugoslovani“

«Slovenec» vprašuje po dokazih za diametralno zarliko med stališčem klerikalcev in naprednih ljudi v Sloveniji pred začetkom svetovne vojne in zatem. Ne bomo se spuščali v polemiko med «Slovencem» in «Slov. Narodom». Vendar se nam zdi potrebno, opozoriti vsaj na nekaj historičnih dogodkov, ki dokazujejo, kako si «Slovenec» prizadeva postaviti zgodovinska fakta na glavo ter jih povrh še zlorablja v boju proti nacionalizmu.

Od 1. 1908. naprej, od aneksije Bosne in Hercegovine, se je začela v južnih krajih Avstro - Ogrske hitreje razvijati jugoslovenska nacionalna ideja, katere najradikalnejša smer je zasledovala ustanovitve samostojne Jugoslavije, v kateri naj bi bili izenačeni Srbi, Hrvati in Slovenci. Od leta 1908. naprej pa do tik pred prevratom je bilo vodstvo SLS v vrstah takozvanih črno-žoltil avstrijskajantov, ki so bili popolnoma udnjani principu stare fevdalne, reakcionarne, velearistokratične Avstrije, v kateri sta gospodovali posvetna in cerkvena aristokracija absolutno in v kateri so bili narodi le «gemeines Volk», njihovi gospodarski, kulturni in nacionalni interesi pa čisto stranska stvar. Črno-žolti patrijotizem je bil anacionalen in klerikalni. Zato ni le strastno sovražil vsak še tako skromen slovanski pokret, temveč tudi preganjal vse, kar je slovansko nacionalno čutilo, zlasti pa one, ki so bili osumljeni, da so orijentirani v smeri jugoslovenskega nacionalizma. Razume se, da so prišli ti ljudje na proskripcijsko listo kot srbofil.

Črno-žolti patrijoti so se pri nas v bengalični luči pokazali ob priliki septembrskih dogodkov 1. 1908. Nacionalne demonstrante so na Dunaju denuncirali, da so vzklkali «Zivela Srbija!» ter dogodke sploh označili kot prvi revolucionarni poskus iz Beograda. Z denunciacijami ter izdajstvom naših nacionalnih interesov, so postali lečarji avstro - germanskega črno-žoltga režima, ki je sedaj začel goniti nacionalne elemente z jačjo roko, obenem pa tudi še bolj krotiti naše narodne interese. Klerikalcem je uspelo razpustiti občinski svet ljubljanski z namonom, da tako uničijo edini čisto nacionalni forum naprednih Slovencev. Klerikalci so v ta namen nato izpremenili tudi občinski volilni red ter po 30 letih samoslovenskega občinskega režima dovedli v ljubljansko občinsko hišo tudi večje število Nemcev. Nič niso bili mar slovanski interesi, nič slovensko ljudstvo.

V balkanski vojni najdemo naše črno-žolte klerikalce na strani Bolgarov, proti naprednim Slovencev na je bila od njih uprizorjena denunciacijska hajka. Opozorjamo le na obnovo procesa o septembrskih dogodkih 1. 1912., za katere namen so takratnemu dež. posl. Ribnikarju klerikalci nasilno izvlečali mandat in odvzeli imuniteto nato ga pa z denunciacijo vrgli v preiskovalne zapore deželnega sodišča. Satanska je bila tudi denunciacija delegatov občinskega sveta ljubljanskega dr. Novaka in Rasta Pustoslavca, ki sta bila udeležena čisto kulturne proslave Dositeja Obradovića.

Začetkom 1. 1914. so se črno-žolti vrgli zlasti na zasledovanje srednješolske mladine. Po klerikalnih denunciacijah je namreč avstrijsko-nemško časopisje opozarjalo, da obstoji v Ljubljani «revolucionarna zarota». Nato so žrtve začeli aretirati.

Kako so takrat napredni Slovenci presojali izvor persekucij dokazuje napredno časopisje («Slov. Narod» in «Dan»). ki je začetkom junija obtoževalo klerikalce, da so oni informatorji Dunaja in da njihove denunciacije služijo «politični močne roke proti vsemu, kar se hoče danes na avstrijskem slovanskem jugu narodno razvijati». «Vsak nedolžen pojav narodne zavesti, jugoslovenske solidarnosti, vsaka morda pretirana beseda oduševljene mladine klerikalci na Dunaju denuncirajo kot državni nevarno kot veleizdajstvo, ali vsaj kot polav nečestitost in nenaravnost. Klerikalna denunciacijska pisarna je takorekoč dan in dan na oholi.» Tako so bili klerikalci žigosani že začetkom junija 1914.

Stališče vodstva SLS je bilo v ostalem podpirano tudi po parlamentarnem zastopstvu SLS. Mesca maja, ko je Avstro - Ogrska že rožljala s sabljo proti Srbiji in Rusiji, je govoril v avstro - ogrskih delegacijah tudi dr. Korosec. Srbofobstvo klerikalcev in njih protislovansko stališče je tako odkrito obehčilo, da ga je javno pohvalil grof Clam - Martinic ter mu dal častni naslov «črno-žoltga Jugoslavana». Dr. Korosec je govoril je takrat izšel v celoti v dunajski «Reichspost» pod naslovom «Jugoslovan proti Velesrbom». Dr. Korosec je izjavil, ko so bile polne denunciacij rodni bratov in premišljene sovražstva proti narodnemu edinstvu ter proti Srbiji in Srbom, so bile v delegacijah take, da jih je označil neki slovanski delegat tako-le: «Nečuvstvo, neustojljivo. Pri nobenem drugem narodu bi kaj takega ne bilo mogoče.» In glasilo tedanjega državnega poslanca Biankinija, zadržki «Narodni list» je pisalo: «Človek bi ne verjel, da bo tako govoril proti Rusiji in proti Srbiji slovanski delegat v imenu Jugoslovanov.» Omenjeni list je tedaj tudi poročal, da je grof Clam - Martinic na dr. Korosec izjavil: «Dr. Korosec je govoril v imenu velikega števila črno-žoltil Jugoslovanov. V tem času je to dragoceno, ker so Jugoslovani poklicani, da igrajo veliko nalogo v naši monarhiji, da bodo čvrsto oporišče države. Samo prosili bi gospoda delegata, da bi one krasne besede naslovil glasno in najdešče tja doli na južno-vzhodno mejo, kjer je mnogo razgretih glav, ki sanjajo o ujedinjenju Jugoslovanov.»

Ali «Slovenec» zadostujejo ti dokazi, da je bila ob času sarajevskega atentata med klerikalci in naprednimi Slovenci diametralna razlika baš z ozirom na nacionalni patrijotizem? Ali ima še pogum trditi, da klerikalci niso bili principiellni črno-žoltil patrijotizem, ki so tvorili avantgardo črno-žoltga režima na slovanskem jugu? Ali se mu še zdi čudno, da je v takih razmerah, ko so klerikalci kot plačanci avstro - germanskega režima imeli že proskripcijske liste za napredne Slovence in ko so se odpirale zanje vrata zaporo, pokojni dr. Ivan Tavčar v obrambo nacionalnih in naprednih interesov krenil na pot oportunistične taktike?

Incident pri Sorici

Italijanska verzija.

Italijanem je novi krvavi incident pri Sorici, pri katerem sta bila ubita naša obmejna finančna organa Florijan Gros in Valentin Grehov, očitno jako neprijeten. To je razvidno tudi iz konfuznega opisovanja dogodkov s strani italijanskih listov. Dočim večerajšnji «Popolo di Trieste», glasilo fašistov, niti z besedico ne omenja krvavega incidenta, objavlja «Il Piccolo» dolgovozno in tendenciozno sestavljeno poročilo, v katerem skuša izpodbijati vsako odgovornost italijanske finančne straže za napad in zvaliti vso krivdo na naše obmejne finančne organe. Iz Gorice datirano poročilo pravi, da so trije finančni stražniki brigade Baclo v bližini planine Lajnar zasčili na italijanskem ozemlju dva naša finančna stražnika z nekim civilistom. Jugoslovenska stražnika se na dan poziv nista hotela ustaviti, ampak sta ustrelila, ne da bi zadela. Italijanski stražniki so odgovorili takoj nato s protistrelji, ki so tako podrli na tla oba jugoslovenska stražnika, dočim je bil civilist ranjen in se mu je posrečilo ubežati. Po spopadu so Italijani, da preprečijo še večje nesrečo (!!) jugoslovenskima stražnikom odvzeli puške. Tako «Piccolo» v prvem delu svojega poročila.

Se bolj zanimiv je drugi del, kjer poroča o rezultatu prve italijanske preiskave. Goriški podprefekt Nicolotti, komisar Diaz in karabinjerski kapitan Massobrio, ki so na kraju spopada vršili preiskavo, so namreč nekaj časa iskali stikov z jugoslovensko preiskovalno komisijo. Ker pa je niso mogli najti (seveda ne, ker je bila prepredena s strelji), so potem s posredovanjem delegata železniške uprave v Podbrdu ugotovili, da je bil le en jugoslovenski stražnik mrtev. Že samo to dejstvo dokazuje jasno, da je celo «Piccolo» poročilo tendenciozno potvorba resničnega dogodka.

Pogreb ustrelenih žrtev.

Ustreljeni finančni pripravnik Florijan Gros in stražnik Valentin Grehov sta bila večeraj popoldne ob veliki udeležbi prebivalstva iz selške doline pokopana. Rusa Grehova je pokopal pravoslavni prota Janković iz Ljubljane.

Stanje dišaka Primožiča.

Pri incidentu ranjenega dišaka učiteljskega Alojzija Primožiča so v četrtki v ljubljanski bolnici operirali. Poškodba je težka vendar je njegovo stanje povoljno. Ležati pa bo moral še približno mesec dni v bolnici.

Obč. volitve v Krškem

Neresnična je molitvica, ki jo moli dr. Stanovnik na svojih sestankih po krški občini in ravno tako neresnično je poročilo «Slovenca» o razmerah v krški občini, posebno pa še, da nima občina od vse krške gospode prav nič. Naj govore številke: občinska doklada na direktno davke je za leto 1924. preračunjena na 10.231 Din. Od tega plača Krško dve tretjini, okolica tretjino. Naklada na vino je preračunjena na 169.283 Din. Od tega plača Krško nad dve tretjini, okolica niti tretjine. Užitina na meso in žgane pijače je preračunjena na 11.000 Din. — Od tega plača Krško nad 10.000 Din, okolica niti 1000 Din.

Se huše zlagano je vse, kar govori in piše o občinski hranilnici. Na to naj odgovori hranilnica sama, ako se ji bo zdelo potrebno. Obče znano pa je, da deluje hranilnica v splošno zadovoljnost nepristransko in da imajo od nje koristi in pomoči okoliščani, kakor krški «Purgariji» in gotovo v večji meri okoliščani.

Mi pa pravimo, Krčanji potrebujejo okoliščane, okoliščani pa Krčane. Navzani so drug na drugega, pomagati moramo drug drugemu. Prav lepo se je izrazil Jože Kerin iz Senuš št. 4. ki je rekel: «Mi smo Vaši. Vi ste naši.» Zato pa kličemo: Krčani in okoliščani! Dne 6. julija vsi na volišče!

Prva skrinica je naša in Vaša!

Pred desetim leti

4. julija 1914.

Dne 3. julija se je vršila na Dunaju pogrebna svečanost za Franca Ferdinanda in njegovo ženo v dvorni kapeli, kjer sta bili rakvi položeni na katafalk, Franc Ferdinandova nekoliko višje, nego ona njegove žene iz «nižjega rodu». Nemškega cesarja, ki je hotel priti k pogrebu so odgnili, naj ostane doma. V gluhih noči od 3. na 4. julija sta bili potem krsti prepeljani na grad Artstetten ob Donavi ter tam 4. julija popoldne ob prisotnosti otrok in dvorjanikov položeni v grobnico.

Preiskava v Sarajevu in drugod se je z veliko vneto nadaljevala. Z Dunaja je prisostvoval poseben delegat zunanega ministrstva Wiesner, katerega naloga je bila ugotoviti, da je na atentatu sodeloval — Srbija. Navzlic največji vneti v tej smeri pa je bil tozadevni trud povsem zaman in Wiesner je moral javiti zunanjemu ministru, da se ne da ničesar dognati, kar bi kolikoli kazalo na sokrivo Srbije. Tudi so bili vsi atentatorji avstro-ogrski podaniki, pravoslavne, muslimanske in katoliške vere. Na Dunaju je medtem vedno bolj zmagovala misel (katere pobornik je bil predvsem šef generalnega štaba Conrad Hottendorff), da je treba sarajevski atentat za vsako ceno izrabiti za «odločilni udarec» proti Srbiji. Dozorevala je ideja vojne — seveda kakršno so si s početka slaboumni dunajski državni predstavniki: kot pohod na Beograd, okupacijo Srbije in njeno razkrojno. Nato pa germanski bič po jugoslovanskih železih.

Za to politiko je Dunaj angažiral večino časopisja in državi. Nemški listi so ji služili iz nacionalnih ozirov, poleg njih pa so glavno hujskaško službo vršili na jugu klerikalci in frankovci. «Slovenec» besno nadaljuje gonjo proti Srbom, istočasno pa vodi svojo zločinsko denunciacijsko ofenzivo proti naprednjakom in naprednim ustanovam, katere bi vse rad zapletel v sarajevsko zaroto. Na klerikalno denunciacijo je policija ustavila dnevnik «Dan», pri katerem je sodelovala tendanjska mlajša napredna generacija. «Slovenski Narod», ki piše sicer prav oprežno, zapada skoraj vsak dan konfiskaciji. To je klerikalcem vse premalo. Na ves glas kriči (4. julija), da se morajo odstraniti ljudje, ki so trpeli «Danovo» pisavo ter dolgi policijo, da še premalo vidi «velesrbsko propagando». Oblasti se pozivajo, da se «ta propaganda mora streliti in odklanjajo vsako «sentimentalnost» in «napačno obzirnost» napram velesrbstvu, ki se širi «po naših deželah». Za nedeljo 5. julija je napovedan velik shod v Unioni, ki pomenja začetek strahovitega izdajalskega dela klerikalcev. SLS pripravila je svoja navodila za oblasti, ki ne «vidijo velesrbske propagande» navodila, katerih glavna vsebina je: kdor čita napredne liste, kdor je član naprednih društev, kdor je Sokol, kdor ne zahteva bratomorne vojne — ta je veleizdajnik. Tega pograbite in obesite. Kakor vidite, vro prost recept za popolno zmago vzvišeni ideji SLS nad slovanskim ljudstvom.

Na predvečer unijskega shoda primakša «Slovenec» tudi prve konkretne denunciacije: obtožuje «Slovenski Narod» in «Dan» neobjavitelj, kaže s prstom na dr. Novaka, ki je kot delegat mestne občine v Beogradu slavil kulturni pokršeske prestolnice, imenuje A. Ribnikarja v prozornem namenu in odlaga z energično gesto vse «sentimentalne pomisleke». Od tega dne klerikalna stranka premišljeno žene slovensko ljudstvo na krvava bojišča, napredne njegove može pa v temnico in na vešala. Ime SLS postaja za vedno sramotno.

Politične beležke

+ Narodna fronta za občinske volitve v mariborski okolici. Po zgledu mesta Maribora, kjer so se slovenske stranke za občinske volitve združile za enoten nastop, so se tudi v okoljskih občinah Studenci, Pobrežje in Tezno, kjer so pred prevratom vladali Nemci s pomočjo nemškihutarjev, združile vse slovenske stranke na enotno listo. Pač pa bodo v Krčevini pri Mariboru tri liste: socialistična, slovenska napredna in klerikalna. Po številnih ostalih občinah mariborske občine pa nudijo liste prav pestro sliko. Nastopajo najrazličnejše z uprav fantastičnimi imeni. V neki kmetijski občini je postavljenih pet list, ki se bodo borile za zmago. Celotno Orehovi vasi ki ima klerikalnega poslanca in je bila od nekdanj klerikalna trdnjava, so sedaj tri liste.

+ Kako pojmujejo klerikalci obči, vsečloveški moralni ideal. Klerikalci se vedno drže izreka: Poslušaj me in ne glej me! Sami nemoralne propalce bi radi druge učili, kaj je morala. Tako je tudi v večerajšnjem «Slovencu». V uvodniku frazarija «Slovenec» o «občem vsečloveškem moralnem idealu», kateremu da ne more služiti nacionalizem, marveč samo klerikalizem. «Slovenec» je v dveh svojih kolonah v nič delal nacionalizem Nemcev, Italijanov, Francozov in vseh zapadnih narodov brez razlike, ki so od krščanskega kulturnega ideala odpadli. Celotno Anglezem in škofov list prizanesla in jih svarila, da naj nikar ne bodo nacionalni, ako nočejo propasti. Vsi ti bodo morali priti v Ljubljano, da se od g. dr. Brejca, ali Remca nauče vsečloveške morale ter da jim ta dva gospoda razložita mišljenje ljubljanskega kapitla o nacionalizmu. Med tem pa, ko piše «Slovenec» na prvi strani o potrebi «krščanskega vsečloveškega moralnega zakona», objavlja na 4. strani rokovnjačarsko vest o obsodbi bivšega uslužbenca maribor-

ske podružnice uprave «Jutra» Berliga. Poročilo, da je bil Berlig («Slovenec» napadno poroča Bizjak) radi goljufije od porote (bil je obsojen od rednega sodišča) obsojen, pristavila «Slovenec»: «To-liko v vednost poštemi čitateljem». «Slovenec» je s to lopovščino prav po «krščanskem vsečloveškem moralnem zakonu» — kakor ga on pojmuje — hotel mariborskim čitateljem prikazati stvar tako, kakor da bi «Jutra» preko svojega administratorja bilo uganjalo kake lopovščine. Res je seveda baš nasprotno. Inkasent Berlig je ogoljufal «Jutra» in je bil radi tega obsojen. Iz krščanskega usmiljenja (ki pa nima s klerikalno moralno ničesar opraviti) te obsodbe niti objavi nismo. Skodo je imela seveda le uprava, ne pa abonent ali insecuti. Slučaj Berlig se dogaja seveda prav češče po svetu in krivca pač doleti pravična kazna. Le klerikalci lahko uganjajo svoje lopovščine brez kazni, kar dokazuje vsak dan pisava «Slovenca» in najdejo se izvoljeni zastopniki ljudstva, ki vse te lopovščine krijejo v imenu morale, kakor jo oni razumejo, s svojo imuniteto. Prava moralna beznica!

+ Herostratstvo NSS. Že dolgo se nismo pozabavali za «Novo Pravdo», glavnim glasilom naših narodnih socialcev. Tudi danes se ne bi, ako ne bi šlo za tako značilne resnične celotne kampanje teh gospodov proti nam, za tako interesantno potrdilo «naprednjakega» herostratstva, kakor ga uganjajo NSS-gospodje, dokumentirano v najnovejši številki «Nove Pravede». Dva meseca je «Nova Pravda» uprizorjela hajko proti odličnemu našemu celjskemu somišljenku g. dr. Ernestu Kalanu, ker je kot stalni zastopnik poljske tovarne izpolnjeval svoje odvetniške dolžnosti. «Nova Pravda» je vzela dr. Kalanovo zastopanje kot iztočišče za svoje neugnane izpade proti demokratom in proti nacionalistom. Dolgo niso pomagale stvarne ugotovitve, nič sodniško žigosanje odgovornega urednika, «Nova Pravda» je šla dalje, — no, in večeraj prišla tako daleč na jasno, da je priobčil nastopno spokorniško izjavo: Z ozirom na razne članke in novice v «Novi Pravdi», glede poljske afere in naperjene proti g. dr. Kalanu, izjavljamo: Naša organizacija (NSS) je medtem za vedno preiskala in ugotovila, da je bil način našega postopanja proti g. dr. Kalanu vsled mistifikacije nepravilen in da se mu je delala krivica. Zato izjavljamo, da nismo imeli namena, g. dr. Kalana žaliti osebno in preključujemo svoje trditve ter mu dajemo polno zaodščenje, posebno še, ker kot zastopnik poljske tovarne ni imel namena škodovati naši krajevni strokovni organizaciji. — Ljubljana, 27. junija 1924. Uredništvo «Nove Pravede» — Ne bomo rekrimirali, toda eno pribijemo: navedena izjava je izpričevalo popolnega zmagarskega početla gotove klke, ki uživa v povprečni demagogiji in v domišljavi odpornosti, ter vleče za nos številce ožjih privržencev na škodo napredne stvari.

ZUZEMBERK. Glede vse graje vredno postopanje orožništva pri nedeljskih dogodkih se nam dodatno še poroča: Orožništvo se je pokazalo docela neslučbeno in nesposobno, ne da bi mu hoteli kakor koli očitati kake slabe namene. Toda ti ljudje spadajo še v šolo, pa ne na tako vulkanizirano tla, kakor so ravno v Zuzemberku. Vse je kazalo, kakor da bi se ti ljudje čutili še v Avstriji, kadar je šlo za kako našo nacionalno stvar. Nič drugačnega stališča niso zavzeli, kakor da a svojo pasivnostjo čuvajo klerikalni separatizem. Nečemo namenjati podrobnosti, ker je stvar že vsaj deloma v rokah sodišča in nečemo motiti poteka preiskave. Konstatiramo za dures le, da je ta tolpa okoli 15 klerikalnih napadačev navalila v temi na dva naša mingo po Zuzemberku šetajoča človeka in da se je imel vršiti glavni napad približno 20 možkih korakov od stacije. Orožništvo tedaj ni reagiralo in je mirno prepuščalo situacijo intervenirajočemu g. notarju. Škandal pa je, da so drugi dan tekli ti ljudje k Vebocvu po i forencije. delali «išn» preiskave po navodilih te tolpe pri udeležnih naših ljudeh in celo pri ranjenih in stikali za orožjem. Stekali so tudi že za g. notarjem, ki pa jih je odklonil in jim povedal, da bo vložen protest radi njih potovanja pri brigadi. Orožja niso iskali tam, koder je, marveč tam koder morda, niti kakega postenege žepnega nožiča ne bi mogli dobiti. Dojansko so ga iskali pri ranencu, čeprav je ves Zuzemberk vedel in govoril o napadalcih, ki pa so bili pravzaprav le njih informatorji. Očitno ima Vrhovec ta ljudi že v žepu z glavarstvom vred, ker se hvale o najvišjem političnem uradniku, da se je ponižno oglašil pri njem radi rib in ga za bratrom smeh. Sicer naša žandarmerija ostro postopa pri edino naprednem lokalnu, čeprav so tu prenoščila za sejmarije, ki prikazujejo dostikrat v poznih nočnih urah iz daljnih sejnov in jih je treba nujno postreči. Ne vidijo pa poenotnost po gotovih klerikalnih lokalnih. Koder se razgraja in vpije ter prepora do jutra. V zabavo morda, ker se tam lahko zabavajo ob hazardu! Nočni mir se je v nedeljo v taki meri kalil, da je vse polno pritožb, izjavljal se je na vse kraje in konce napredni živeli, orožniki pa so vse to mirno gledali in niso niti ganili, da bi se to motenje in poznejši napadi preprečili. Treba je stroge preiskave in da se orožništvo zamoja v bolj sposobnim in bolj vestnim moštvom. Vendar svetujemo nadrejeni oblasti, da v Zuzemberku vodi objektiv-

no preiskavo in ne hodi po informacijah zopet k motnim virom, kakor se je do sedaj godilo.

Sokol

Obmejno sokolske okrožje (IV). Za I. okrožni zlet, ki se vrši v nedeljo 6. julija v Cerknici, je pri železniškem ravnateljstvu v Ljubljani zaproseno za polovično vožnjo na železniški progi Ljubljana - Rakek. Obveščamo vse brate in sestre, ki se nameravajo udeležiti zleta, da si kupijo na obojni postaji cel vozni listek ter zabtevajo pri blagajni žigosanje (z mokrim žigom) voznega listka. Ker bomo služili ti vozni listki za brezplačni povratek, opozorjamo vse udeležence, da na postaji Rakek voznih listkov pri izhodu ne oddajo, temveč iste obdrže za povratek. Vsak član naj si preskrbi pri lastnem društvu legitimacijo za vožnjo po železnici! Legitimacije se bodo žigosale na zletnem dnevu pri glavni blagajni na veseličnem prostoru. Vladi prihajajo na Rakek ob 6.34 (B), 7.50 (P), 11.57 (P), 12.23 (B) in 16.17 (P). Z Rakeka odhajajo ob 6.18 (P), 9.26 (P), 10.57 (B), 15.20 (B), 17.7 (P), 21.38 (P), 23.25 (B). Zunanji gostom priporočamo, da se pri pohodu proti Cerknici poslužijo bližnjice (koncem Rakovske šole) čez hrib, kjer se jim bo nudil lep razgled na Cerkniško jezero, Slivnico stare gradove in celo dolino. Kdor se posluži prvega jutranjega vlaka, napravi lahko izlet na krasno Slivnico (1114 m) z divnim razgledom na Alpe, Cerkniško jezero in Notranjsko. Flora na Slivnici v najlepšem cvetju! Kdor se ni videl Cerkniškega jezera, naj ne zamudi prilike si ga ogledati! Krasno kopališče v jezeru. Priporočamo Sokolstvu naklonjene gostilne pri Fr. Homovcu, M. Kopitarju, A. Zagorjanu, A. Zgoncu in Iv. Zurnu. Na svidenje! Zdravo!

Ljubljanski Sokol se udeležil proslave 515 letnice liskga Sokola v nedeljo 6. tega meseca. Zbirališče ob 12. pri Dolenjskem mostu v kroljih.

Dne 13. julija ob 3. uri popoldne

velika ljudska tombola

Sokolskega društva v Središču. 10 glavnih in 500 vejnih in manjših dobitkov v skupni vrednosti 50.000 Din. Za Mariborčane, Ptujčane, Ormožane, Varazdinčane in Čatorčane zvezde vlakov zelo ugodne. Čisti dobiček za Sokolski dom v Središču. Sokoli, somišljeniki, pridite! 3402/a Zdravo!

Borza

4. julija:

ZAGREB. V efektivni tendenci nespremenjena. Tečaji bančnih papirjev so naprani včeraj v glavnem nespremenjeni. Zivahno je bilo zanimanje po Eskomptni in Hipo. V industrijskih papirjih je bil promet minimalen. — V devizah je bila tendenci istotako nespremenjena. Tečajji se začeli na nekoliko nižji bazi nego včeraj, a so pod konec rahlo porasli zaradi pomanjkanja blaga. Dunaj se je trgval za nekaj točk nižje kakor včeraj. Narodna banka je intervenirala v manjših količinah v devizah na London, Italijo in Curih. Promet je bil dokaj slab. Največ se je trgvalo v devizi na Prago. Notirale so devize: Amsterdam 3130 do 3160, Dunaj 0.1173 do 0.1193, Budimpešta 0.106 do 0.125, Italija izplačilo 556.7 do 559.7, ček 556 do 559, London izplačilo 362 do 365, ček 361.5 do 364.5, New-York ček 83.25 do 84.25, Pariz 425 do 430, Praga 245.1 do 248.1, Svica 1483.5 do 1493.5; valute: dolar 82.5 do 83.5, aK 0.119 do 0.121, K 243 do 245; elektri: bančni papirji: Primorje 70 do 75, Trgo 34 do 35, Eskomptna 126.5 do 127.5, Hipo 65 do 66, Juno 114.5 do 116, Ljubljanska kredita 215 do 216, Prastrediona 920 do 925, Elno 129 do 131, Slavenska 110 do 115, Srpska 139 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 0 do 122.5, Dubrovačka 0 do 815, Narodna žuma 82.5 do 90, Slavonija 101 do 103, Strojne 150 do 0, Trbovlje 590 do 590, Vevče 0 do 140, 7 odst. posojilo 66.5 do 67.5, Vojna škoda 127 do 130.

BEograd. Poslovanje na curiški bazi 6.70. Ponudba je bila danes manjša nego včeraj. Največje povpraševanje je bilo po New-Yorku in Svici. Notirale so devize: Amsterdam 3170 do 3180, Dunaj 0.118 do 0.120, Budimpešta 0.1025 do 0.1065, Bukarešta 33.39, Zeneva 1490 do 1492, London 362.5 do 363, Milan 360 do 360.5, New-York 83.75 do 84, Pariz 428 do 432, Praga 245.75 do 247, Solun 140 do 147; valute: francoski franki (srednji tečaj) 452; elektri: 7 odst. posojilo 65.5 do 67, agrarne 22.5 do 0, Vojna škoda 130 do 135.5.

CURIH. Beograd 6.65, New-York 561.25, London 34.31, Pariz 28.52, Milan 24.05, Praga 16.50, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.20, Sofija 4.07, Dunaj 0.007012.

DUNAJ. Beograd 842 do 846, Budimpešta 0.825 do 0.885, Milan 9034 do 3045, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2089 do 2090, Sofija 510 do 514, Curih 12.640 do 12.690, lire 3045 do 3065, dinarji 841 do 847.

PRAGA. Beograd 40.825, Dunaj 4.725, Rim 146.75, New-York 34.

BERLIN. Beograd 4.98, Milan 17.96, Praga 12.27, New-York 419.

LONDON. Beograd 370, Pariz 85.20, New-York 433, Praga 147.9.

NEW-YORK. Borza je bila zaradi državnega praznika zaprta.

Ali ste že poslali na ročnino za „Jutro“?

Naši kraji in ljudje

Zaslužni javni delavci

Na Vidovdan so se poslovili od šolskega poklicnega dela mnogi zaslužni naši prosvetni delavci, ker so dosegli 65. leto starosti in morajo stopiti po novih predpisih v pokoj.

So to osvelji možje, ki so današnjim generacijam lahko za vzgled in vzor neumornega in požrtvovalnega dela za blaginjo naroda v šoli in tudi izven nje. Živelci so z narodom in za narod, dasi v mnogo hujših razmerah od današnjih in niso klonili ne za hip. Stali so tudi vedno v prvih naprednih vrstah in bili odločni pristaši demokratične misli.

Dasi na zatonu svojega poklicnega dela, v javnem delu še ne zapuščajo delovnih vrst, ampak vztrajajo še nadalje v isti agiliti in neumornosti, ki so se je naučili v trdem boju življenja.

Danes prinašamo — izmed številne vrste še drugih zaslužnih — slike njih, ki so bili vedno prvi med prvimi:

LUKA JELENC,
ravnatelj meščanske šole v Ljubljani,

je ena najmarkantnejših osebnosti slovenskega učiteljstva. Po pravici ga imenujejo stebel demokratične stranke med učiteljstvom. Kot kremenit značaj je vodil učiteljstvo vedno v prvih naprednih vrstah.

Rojen je bil leta 1857. v Dražgošah na Gorenjskem ter se je nazadnje šolal na učiteljsko v Ljubljani. Že od leta 1881. deluje kot učitelj za vzgojo in pouk slovenske mladine. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Hotiču pri Litiji od 1881. do 1882. drugo v St. Jurju pri Kranju do leta 1889, od leta 1889. pa učitelj v Ljubljani.

Vse delovanje Jelenčevega je šlo za najvišjim smotrom: delovati za najboljšimi silami duha in telesa za korist slovenskega šolstva, učiteljstva in naroda. V kranjskem okraju je ustanovil Kranjsko učiteljsko društvo, v katerem je navduševal učiteljstvo za svoje vzore, leta 1895. pa je postal predsednik Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev, ki se je leta 1920. izpremenila v Poverništvo UJU-Ljubljana, kateremu načeljuje še sedaj. Od 1895. leta torej vodi že slovensko napredno učiteljstvo.

Ob 25 letnici te zornice stanovske in prosvetne organizacije je sestavil spominli spis, v katerem je opisal vse delo in lepe uspehe organizacije. Mnogo let je urejal Ročni zapisnik učiteljstva, 25 let je bil upravitelj našega najboljšega mladinskega lista »Zvonček« in se je trudil za njegov prosep. Deloval je v vodstvu Učiteljske hranilnice in posojilnice, pri Učiteljski samopomoči, ki ji je ustanovitelj in v drugih društvi. Luka Jelenc je bil med ustanovitelji Učiteljske tiskarne. Bil je njen prvi predsednik.

A tudi v splošnem javnem in političnem življenju se je udeleževal. Leta 1901. je kandidiral v državni zbor v V.

kuriji proti dr. Ivanu Sušteršiču in je združil nad 12.000 glasov na svojo osebo. Od prevrata je L. Jelenc podpredsednik JDS. in širi vedno med učiteljstvom ideje nacionalizma in socialne pravičnosti.

Za zasluge na prosvetnem polju je bil ob priliki ustanovitve UJU. odlikovan z redom Sv. Save IV. reda, ob priliki II. kongresa UJU. v Ljubljani pa z redom Belega Orla.

Užival je vedno zaupanje vsega naprednega učiteljstva, zato ga je isto izvolilo takoj ob prevratu kot svojega zastopnika v višji šolski svet, kjer je odločno zastopal interese šolstva in učiteljstva šest let. Tudi je član glavnega odbora UJU. v Beogradu ter uživa med srbskim učiteljstvom velik ugled in spoštovanje.

Mnogo zaslug si je pridobil za meščansko šolstvo. Kot ravnatelj meščanske šole v Ljubljani je povzdignil ta zavod na višek, a tudi za razvoj meščanskega šolstva v Sloveniji v splošnem je storil zelo mnogo s svojim vplivom.

Jelenčev delo v šoli in zunaj šole je zgled šolskega in izvenšolskega dela naprednega slovenskega učitelja. Njegov značaj je neoskrnjen, njegova zvestoba je nepodkupna — tak, kakor mora biti vojskovodja naprednega učiteljstva!

JAKOB DIMNIK,
šolski ravnatelj v Ljubljani,

spada med prve borce slovenskega naprednega učiteljstva v najhujših dobah.

Rojen je bil 1856. leta v Jaršah pri Ljubljani in se je šolal na gimnaziji in učiteljsko v Ljubljani. Služboval je od leta 1879. v Tujnicah pri Kamniku, potem v Šmarji in na Igu pri Ljubljani, v Trnovem na Notranjskem, v Postojni 10 let, v Ljubljani na II. meščanski šoli 10 let in na I. mestni šoli kot šolski voditelj 22 let. Poleg te šole je vodil tudi obrtno nadaljevalno šolo za mehanično tehniško obrt in Trgovsko gremialno šolo.

Kot dober poznavalec šolskih razmer je bil član okrajnega šolskega sveta v Postojni, mestnega šolskega sveta ljubljanskega (9 let), zastopnik staršev v višjem šolskem svetu, pozneje njega podpredsednik; dalje član kuratorija deklisne realne gimnazije, oziroma liceja 25 let in slovenske trgovske šole.

Največ zaslug si je pridobil za razvoj slovenskega šolstva in za učiteljstvo kot urednik Učiteljskega tovariša, katerega je urejal 10 let, in sicer v najhujših klerikalnih dobah. Bil je pa sotrudenik tudi drugih listov, n. pr. Popotnika, Zvončka, Naše bodočnosti in Domačega ognjišča, katerega je urejal 7 let, a sodeloval je tudi pri vseh naprednih slovenskih listih. Izšla so tudi samostojna nekatera njegova dela: n. pr. Domača vzgoja, Slavoj in Ljudmila in v novejšem času Kralj Peter in Kralj Aleksander.

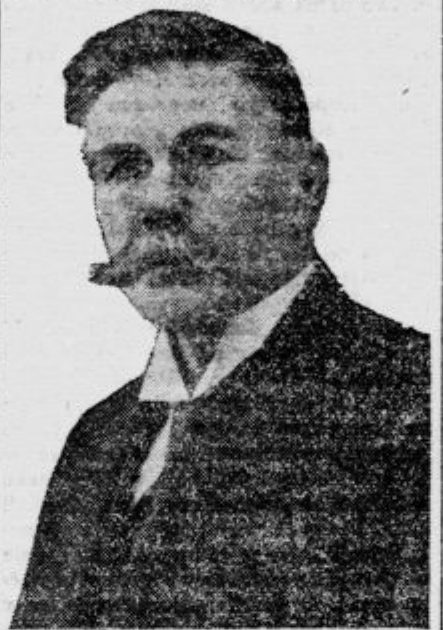
V stanovski učiteljski organizaciji je deloval prav povsod. Dolge let je bil v upravnem odboru Zaveze, v odboru Dež. slov. učit. društva, pri Volovskem učit.

društvu, od ustanovitve (30 let) je že blaginjak Učiteljskega konvikta, v odboru Učiteljske samopomoči, Učit. hranilnice in posojilnice in Učiteljske tiskarne. Dolgo let je bil predsednik ljubljanskega učiteljskega društva. Tudi pri Slovenski šolski Matici je bilo plodonosno njegovo delovanje.

V občinskem svetu ljubljanskem je bil kot občinski svetovalec dolgih 25 let. Bil je tudi delaven član odbora Slovenske Matice in kot občinski svetnik zastopnik in upravni svetnik v Mestni hranilnici ljubljanski 16 let.

Za plodonosno delovanje na šolskem, stanovskem in prosvetnem polju ga je Postojnsko učit. društvo izvolilo za častnega člana, Hrvatski pedagoško-književni zbor ga je imenoval za pravega člana, Reška učiteljska zveza pa za dopisujočega člana. Za zasluge na prosvetnem polju je bil ob priliki ustanovitve UJU. odlikovan z redom Sv. Save.

Na Vidovdan je vzel slovo od šolskega službenega dela, dasi deluje na drugih poljih z vso agilitostjo še naprej.

ANTON LIKOZAR,
nadučitelj v Ljubljani,

je deloval posebno na gospodarskem polju. Ustanovil je Sentiakobsko gospodarsko in politično društvo v Ljubljani, ki je eno najdelavnejših političnih društev JDS.

Rojen je bil leta 1857. na Primorskem pri Kranju. Šolal se je na gimnaziji v Kranju in na učiteljsko v Ljubljani, n. pr. moral v vojaško službo, v katerem času se je udeležil okupacije Bosne in Hercegovine.

Kjerkoli je služboval, je zapustil sledove svojega delovanja. Prvo službo je nastopil v Velesovem leta 1880., od kjer je leta 1881. odšel v Olšev in od tu leta 1884. v Goriče. V poslednjih dveh krajih je ustanovil nove šolske vrtove, ker se je že tedaj posebno zanimal za kmetijski pouk. Iz Gorič je prišel v Godovič, kjer se je pričel udeleževati na kmetijsko-organizacijskem polju in je ustanovil podružnico Kmetijske družbe. Posebno v spominu ga mora imeti ljudstvo v Preserju, kamor je došel leta 1897. Tam je istotako ustanovil nov šolski vrt in podružnico Kmetijske družbe ter se je mnogo trudil, da dobi Preserje svojo pošto in železniško postajo, kar se mu je tudi posrečilo in kar je bila velika pridobitev za ta kraj. Iz Preserja je prišel leta 1904. v Ljubljano, kjer je bilo posebno plodonosno njegovo delovanje in nastopa z vso agilitostjo še sedaj, četudi stopa z letošnjim letom iz svoje službe v pokoj.

V Ljubljani je predsednik političnega in gospodarskega društva za šentjakobski okraj, ki je hkrati eno najzvočajnejših kulturno-prosvetnih društev. Deluje pa tudi v drugih društvih. 16 let je bil zastopnik v občinskem svetu ljubljanskem ter hkrati zastopnik v Elizabetni bolnici. Deset let je deloval kot zastopnik občine v

mostnem šolskem svetu in je bil tudi v bivšem višjem šolskem svetu kot namestnik.

Posebne zasluge si je stekel na čebelarstvu, za kar se ga je posebej spomnil »Slovenski čebelar«. Kot čebelarški potovalni učitelj je prepotoval vso bivšo Kranjsko, Koroško in Goriško ter je priredil na svojih potovanjih nad 160 strokovnih predavanj o čebelarstvu v letih 1909. do 1912. Za časa plebiscita je v letu 1920. priredil vsako nedeljo gospodarska predavanja na Koroškem. Za svoje izredne zasluge na tem polju je prejel častno diplomu od Čebelarkega društva za Slovenijo.

Te dni pa je v izloženem oknu Učiteljske knjižarne umetniška diploma šole na Rakovniku, umetniško delo akademičnega slikarja M. Gasparija, ki mu jo je izročila šola za zasluge za šolo, kjer se je tudi kot šolnik uveljavil v polni meri.

Dopisi

DOBROVA PRI LJUBLJANI. Šolsko leto se je zaključilo minulo soboto s proslavo Vidovdana. Šolska mladina je vzorno deklamirala in pela. Slišali smo pesem o naši ljubljani Soči, videli prizor iz drame »Smrt majke Jugoviča« itd. Vsa čast učiteljstvu, ker se zaveda, da je treba mladino vzgajati v pristnem jugoslovanskem duhu.

STUDENEC. IG. Ker našemu kaplanu Rovtarju žilica nikakor ne da miru, se moramo zopet baviti z njegovo, duhovnika nevredno osebo. Naj bo prepričan, da mu tudi konference s klerikalno učiteljico J. ne bodo nič pomagale, ker dobro vemo, odkod izvira njiju prijateljstvo. Ako smatra imenovana učiteljica kljub vsemu, kar je slišala na lastni ušesa, kako ste poučevali krščanski nauk, za potrebno zanikati dejstvo, je to samo moralno izpričevalo za njo in za vas. Skupno z vami je nevredna, da bi poučevala naše otroke. G. Rovtar, vemo dobro, da niste pretepli samo javniškovega sina in vrgli na tla izza kristije 80-letnega starčka, vemo tudi, da ste bili kot vojni kurat vredni kolega Goleca, ki sedaj rjove po mariborski »Straži«. Vemo tudi, da ste kot kaplan v Kočevju skoro do smrti pretepli šibrega mladca. Čudimo se škofu Jegliču, kako more trpeti v svoji škofiji take veročisteljce, ker dokazuje s tem, da se strinja z izrabljanjem naše vere in naše cerkve v izblede egoistične namene klerikalne politike. — Jutri praznuje naš Sokol svojo 15-letnico, nakar opozorjamo vsa bratska društva in prijatelje Sokola.

PRESERJE. PODPEČ. Prelita nacionalna kri v Trbovljah je ganila tudi nas. Redki smo sicer še, vendar prepričani, da prode nacionalna ideja tudi se v srca drugih mož, fantov, žen in deklet v našem kraju. Privraket smo se spogledali na Vidov večer pri kresu visoko na gori Sv. Ane in prisegli maščevanju nad vsemi nasprotniki naše s krivo priporobe države. Zavedamo se, da smo tudi mi potrebni, da pomagamo čistiti plevel v našem kraju in tudi drugje, če nas potrebujejo. Siti smo klerikalno s komunističnih hujškarji proti državi. Zahtevamo pošteno delo, tako na gospodarskem kakor tudi na političnem polju in želimo zato, da se postavi v občini za župana na pošten mož, ki bo naklonjen občanom in državi, ne pa svojem žepu.

BREZNICA. Podružnica Jug. Matice na Breznici priredi v nedeljo 6. t. m. javno tombolo, združeno z vrtno veselico v gostilni M. Cop v Zirovnici. Začetek ob 3. popoldne. Številni krasni dobinki, dobra potrežba in izborna zabava zagotovljena. Ugodno za izletnike na Stol in okolico, da se razvedre.

MENGES. Rimska vojska se večkrat tudi prav nerodno obnaša. Na večer občinskih volitev se je odigral sredi trga sledeči prizor: Po cesti prihajajo trije fantje in prekinjajo, da je bilo človeka groza. Prav posebno bogat v teh lepih izrazih je bil vnet klerikalec Fr. Znidar, ki se bo moral še na pristojnem mestu zagovarjati. Franc in Vinko Zalokar, navdušena Orla, pa sta bila še bolj vroča in sta si začela pretepa. Izzivali so naše napredne fante, ker pa se jim ni nihče

odzval, sta kar na lepem naspadla načelnika tukajšnjega Sokola. Nastal je pretepec in ponovno prekinjanje, tako da je moral intervenirati orožništvo. Res le pa papeževa garda in še lepši menški Orel. Le tako naprej! V desnici križ, v levici nož, v cerkvi farizejstvo, na cesti prekinjanje in pretepanje in vera gotovo ne bo trpela.

KRANJ. Krajevna organizacija JDS priredi danes ob pol 9. zvečer, v Narodnem domu povodni izvolitve G. Pirca županom družinski večer, pri katerem svira orkester Narodne čitalnice. Preskrbljeno je tudi za ples. Poprej se vrši serenada in obhod po mestu. Zbirališče ob 8. zvečer pred Narodnim domom.

BOH. BISTRICA. Nedeljske volitve so pokazale, da se je zdramil iz črnega spanja tudi naš lepi Bohinj, stara klerikalna trdnjava, kjer so dobili združeni naprednjaki 9 mandatorv proti 8 klerikalnim, trem nadstrankarskim in 4 komunističnim. Posebnost za Bohinj je bila nadstrankarska zveza bohinjskih proletarcev, ki je lovila kandidate po vseh delavnicah, zlasti čevljarstvih, vsled česar se je prijel cele stranke volilni smola. Nositelj liste je bil nadučitelj Silvester. Govori se, da je pridobil največ 2 osebi z litrom vina za podpis njegove liste. Naj bi raje posvetil svoje agitacijske zmoglosti razširjanju narodne zavednosti in domovinski ljubzni med šolsko mladino, za kar mu bodo iz srca hvaležni tudi vsi zapeljani klerikalni kmetje.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU. Glasilo društvo ima jutri župno okrožno vajo z brizgalkami in plezali. Obenem nastopi domače društvo kot reševalno društvo, zastopano od treh društev. Po vaji velika vrtna veselica, na kojoj so naši sosedni dobrotniki vladno vabljeni. Spored je obširen, med drugimi bo na veseliščnem prostoru tudi turški muzej. Glede polovične vožnje nam direkcijska drž. železnice še ni odgovorila, pričakujemo pa odgovora do nedelje, ter naj si vsi gasilci, ki nas obiščejo, preskrbijo legitimacije z žigom in podpisom domačega društva.

SMARTNO PRI LITIJI. Izid občinskih volitev je pri nas vse stranke razočaral. Prejele so: Lista podobne Sv. Peter in Pavel 169 glasov, SLS 128, delavska 50, JDS 33. Klerikalci bodo seveda razglasili zase sijajno zmago. Pa poglejmo rezultate volitev čisto objektivno. Lista Sv. Peter in Pavel je bila označena tudi za SLS stranko. Vseh izvoljenih odbornikov na tej listi pa niti sama ne bo upala pristeti zase. Boj se je vrtil edino le glede vprašanja, kdo bo župan. Trupala se je izkazalo, da so simpatije na stran dosedanjega župana in oficijelna SLS je pogorela. Tudi delavci so neprijetno iznenadeni. Morda bodo spoznali sedaj, da učinkuje gonja proti naprednjakom v drugo smer. Oficijelni klerikalci so se vrgli po nas z nelegalnimi sredstvi, poslužujoč se najgrših laži. Mnogi so se zato oplasil in ostali raje doma. Naj govore številke! Od 595 volilnih upravičencev je volilo samo 380 oseb. Od te vsote pa je dobila SLS, ako vzamemo skupaj obe listi, med katerimi pa je tudi nekaj naprednih glasov, 297 glasov, t. j. eden manj kot polovica. Izpadek 100 klerikalnih glasov od zadnjih državnoborskih volitev je odstavek zase, kljub temu, da se je tudi sedaj agitiralo za avtonomijo.

DOL. LENDAVA. Po novi politični razdelitvi se razdeli Premurje v dva srezca. S tem dobi Dol. Lendava svojega srezkega poglavarja in šolskega nadzornika. Klerikalne »Novine« že pojejo slavospeve novemu šol. nadzorniku, ker je pač njihov pristaš. O obeh dosedanjih nadzornikih niso vedele povedati ničesar dobrega, dasiravno sta bila izborna in nepristranska šolnika. Klerikalci pač upajo, da bodo uživali na šolah sedaj mežnarji in kanterji večje pravice kakor učiteljstvo. Odklanjamo ljudi, za katere se poteguje klerikalna stranka, ker vemo, da bodo šoli več v kvar kakor v korist.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Kulturni pregled

Ljubljanska opera 1923-24

Ljubljanska opera je imela v pravkar zaključeni sezoni in v dobi 8½ mesecev skupno 175 opernih in plesnih večerov. Uprizorila je 27 raznih del, med njimi 1 novih.

Slovenski repertoar:
Gorenjski slavček . . . 13krat
Gospodski sen . . . 10 >
Možiček . . . 7 >

Hrvatski repertoar:
Nikola Šubić Zrinski . . . 9krat
Novela o Stancu . . . 8 >

Češki repertoar:
Prodana nevesta . . . 9krat
Poljub . . . 9 >
Psoglavci . . . 8 >

Ruski repertoar:
Onegin . . . 9krat
Mozart in Salieri . . . 7 >
Carjeva nevesta . . . 8 >
Pikova dama . . . 2 >

Francoski repertoar:
Carmen . . . 2krat
Mignon . . . 11 >

Nemški repertoar:

Nižava 3krat
Zapečateni 8 >
Janko in Metka 1 >
Suzanina tajnost 7 >
Notredamski zvonar 7 >

Italijanski repertoar:

Tosca 10krat
Seviljski brivec 10 >
Rigoletto 3 >
Schicchi 7 >
Butterfly 4 >
Traviata 8 >
Aida 19 >

Vobče je prinesla sezona malo zanimivega in malo novega. Poleg 13 starih, v prejšnjih sezonah prečesto in celo bolje podanih oper, smo imeli le 7 novih oper (med temi tri enodejanske, ki niso zanimive) in 7 novorojstev studiranih del (med temi »Možiček« in »Suzanina tajnost«). Sistem, da se v prejšnjih sezonah z dobrimi, rutiniranimi solisti izvajale opere novorojstev in podajajo abonentom z začetniki, ni hvalevreden. Trati se le čas, ki bi se uspešneje lahko uporabil za novitete ali za vsaj že precej pozabljenega dela starega repertoarja. Poslušati in gledati lani ali predlani dobro

izvajane opere letos v slabši zasedbi, je mučno. Operno gledališče ne sme biti operna šola. Z začetniki pa naj se poskuša s predstavami popoldne ob nizkih vstopninah ter izven abonmana. Tudi bi bilo paziti na to, da dobivajo vsi abonent enako dobre predstave, ker vsi enako plačajo. V tem pogledu smo prejeli tožbe, da so neki abonentje čuli grd. Zikovo, gg. Betetta in Popova prav malokrat. Predstavljalci goste, ki jih poprej uprava ni čula in jih ni odobrila kot sposobne, nima zmisla. Škoda denarja in časa. Publikacija s disgustom, kritika pa je prisiljena, najviti se in morda celo škodovali revežem, ki so v svojem zatilju »umetniki«.

Tenorsko vprašanje je ostalo odprto. Niti za gd. Zikovo ni namestnice. Čemu je gd. Frisekova gostovala, ako se je vzle soglasno priznavani pevski, igralski in zunanji kvaliteti njen angažma odklonil, je nerazumljivo. Bila bi zelo dobrodošla. Ker je odšla tudi ga. Lewandowska, bi bila naravnost potrebna. Namesto stalnega gosta, odlične koloraturke ge. Vesel-Polla, je novorojstev angažirana ga. Lovčova. Namesto ge. Borove in ge. Rewiczeve se vrne ga. V. Thierryjeva.

Orkester je treba popopolniti, ker v godalnih je še jedva zadoščal. Trajno pereče vprašanje pa je režisersko. Odkar nimamo več g. Mareka, je režija večinoma nezadostna.

Glede repertoarja si želimo temeljite prenosne in obnove. V bistvu poslušamo že pet sezon vedno isti repertoar. A večinoma v zmerom slabšem izvajanju. Lisinskega »Porin«, Rožičkega »Eros in Psyche«, Čajkovskega »Jolanta«, Mozartova »Figarova svatba« in »Don Juan« ter d'Albertove »Mrtve oči« so ostale pač obetane, a neizvajane novosti, dasi bi vsaka izmed njih zalegla in ugajala bolj nego brezpomembne enodejanske, ki pa so dale več dela.

In Wagnerjev »Tannhäuser« se nam obeta že dolgo. A imeli smo ga v težjih časih že opetovano na odru. Brez Wagnerja danes ni nobene resne opere.

Obetata se za bodoče Blodkova enodejanka »V vodnjaku« in Mascagnijeva »Cavalleria«. Z njima se je naša opera pred 30 leti začela. Rajši bi čuli Rimskega Korsakova »Sneguročko«, ali Beethove novo »Fidela« ali Wagnerjeve »Mojstre pevce«. Reprezentativna dela, ki bodo abonentu zanimala in dala ansamblu polletnih in hvaležnih nalog.

Neka brezkrvnost in zaspanost je legla na našo opero. Publika se zato živeje zanima za dramo. Treba je torej prenovljenja, agilitosti, temperamenta! Potem bomo prvi, kakor doslej, ki priznavajo napredek . . .

Mariborsko gledališče zaključilo letošnjo sezono danes zvečer z opero »Mamzelle Nitouche« za red B in C. V vlogi Celestina gostuje priljubljeni celjski igralec G. Pfeifer.

Premijera Vojnovičeve drame »Maškarate ispod kupla«. Te dni se je zaključila zagrebška gledališka sezija z uprizoritvijo Vojnovičevega novega dela »Maškarade v podstrešju«. Uspeh igre je bil jako velik; kritike pravijo, da je to najsujektivnejše delo našega slavnega dramatika. Dejanje se vrši v Dubrovniku okoli leta 1850. Pri uprizoritvi se je posebno odlikovala ga. Ružička-Strozi.

Konec beograjske gledališke seije. Beograjsko Narodno gledališče je zaključilo svojo sezono dne 2. t. m. z uprizoritvijo »Seoske lole«. Počitnice trajajo do konca avgusta.

70 letnica skladatelja Janačka. Dne 3. t. m. je slavil znameniti češki skladatelj Leoš Janaček 70 letnico svojega rojstva. Slavne so v prvi vrsti njegove opere, med katerimi je imela največ uspeha po svetu »Jenufa«, ki smo jo slišali tudi v Ljubljani. Letos ga bodo uprizorili v New-Yorku. Od ostalih oper se čisto igra »Kata Kabanova«. Jeseni bodo uprizorili na brnski operi njegovo najnovejše delo »Liška Bystrouška«. Sedaj se peča s komponiranjem opere »Zadeva Makropolus« (po komediji Karla Čapka).

Domače vesti

* Mariborski veliki župan pri kralju. Kralj je včeraj na Bledu sprejel mariborskega velikega župana dr. Otona Pirkmajerja v daljši avdijenci.

* Naš varšavski poslanik g. Ješa Simić se je mudil včeraj v Ljubljani na povratku iz Gorenjske, kjer je prebil del svojih počitnic. S ponočnim brzovlakom je g. Simić odpotoval preko Dunaja na svoje službeno mesto v Varšavo.

* Minister prometa dr. Svetoslav Popović je prišel z včerajšnjim brzovlakom v Ljubljano ter je potem nadaljeval svoj pot na Bled, kjer bo poročal kralju o rezultatih zadevah. Na ljubljanskem glavni kolodvoru je minister sprejel zastopnika Učrženja žel. činovnikov, ki so mu izročili spomenico glede izvršenja povelja žel. uradnikov pri ljubljanski direkciji.

* Josip Holeček v Beogradu. Nestor belških novinarjev, znani veliki prijatelj Jugoslovancev, Josip Holeček, ki namerava prepotovati nekatere južne pokrajine naše države, je prišel v Beograd, kjer ostane nekoliko dni. Potem odpotuje v Južno Srbijo, Dalmacijo in Črnogorje, kjer bo proučeval tamkajšnje kulturne razmere.

* Promocija. Na brnski tehniški št. bila dne 28. junija promovirana za inženjerja elektrotehnične stroke gg. Ivo Tekavčič iz Ljubljane in Ljudovik Fetič-Frankheim iz Postojne. Čestitamo!

* Državni izpit iz glasse je z dobrim uspehom napravil g. Luka Kramole iz St. Vida nad Ljubljano. Čestitamo!

* Sodniški izpit je pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani napravil g. dr. Igo Gruđen, avskultant pri deželnem sodišču v Ljubljani.

* Udeležba Jugoslavije na svetovni razstavi duhana. Dne 18. t. m. se odpravi v Tilburgu na Holandskem svetovna razstava tobaka. Naša država se udeleži te razstave z dvema vagonoma raznih tobakovih vrst in tobakovih izdelkov.

* Jadranska Straža ima izredni občni zbor v petek 11. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljubljani v srebrni dvorani hotela «Union» z dnevnim redom: Izporemba pravi in volitev odbora. Vabilo se vsi člani.

* Iz bananih krogov. Kakor nam poročajo, je generalni ravnatelj Milan Bogady v prijateljskem spoznavanju z upravnim svetom zapustil svoje mesto pri Trgovski banki. V priznanje zasluge, ki jih je imel za lep razvoj zavoda, ga je upravni svet kooptiral v svojo sredino. Ravnatelj Bogady že od leta 1895. skoraj nepretrgoma deluje med Slovenci in je od ustanovitve Jadranske banke v Trstu do leta 1916. deloval pri tem zavodu, pozneje pa je bil imenovan ravnateljem Ilirske banke, kateri zavod je do danes pod spremenjeno firmo Trgovske banke uspešno vodil. Kolikor smo zvedeli namerava gospod ravnatelj v kratkem ustanoviti svoj lastni finančno-komercialni biro.

* Minister trgovine in turistična društva. Zagrebški listi so prinesli te dni vest, da je minister za trgovino in industrijo prepovedal delovanje turističnih in planinskih društev na Hrvaškem. Doktor Krizman je izjavil vašemu dopisniku, da ta vest ne odgovarja resnici, ker je baš sedaj storil korake v smeri, da se planinstvo in turistična celotno dvigne in razširi. Dr. Krizman je pred kratkim zahvaloval od vseh oblastnih velikih županov, naj mu pošljejo podatke o delovanju turistovskih in planinskih društev, ker jih potrebuje v svojo oprostitve teh društev od predpisanih taks. Osvobodjenje od taks ni namreč po zakonu splošno, ampak se podeljuje le individualno.

* Reorganizacija notranjega ministrstva. V notranjem ministru se dela na reorganizaciji tega resorata. Združila se bosta oddelka za javno varnost in za zaščito države ter se osnuje poseben tiskovni odsek.

* Komisija za trasiranje železnice Črnomelj-Vrbovsko, odnosno Rog. Slatina-Krapina je prispela v Ljubljano ter prične prihodnje dni s svojim delom na terenu.

* Nove telefonske proge. Minister za pošte in brzojav Vukičević je zahteval od finančnega ministra kredit šestih milijonov dinarjev za napeljavo tretjega telefonskega voda med Beogradom in Zagrebom. Dr. Stojadinović mu je odgovoril, da mu bo odobril zaproseni kredit. V kratkem se izročita prometu brzojavni zvezi Beograd-Bukarešta in Beograd-Praga.

* V Litiji, prijaznem kraju ob Savi, razvija tamošnji Sokol jutri v nedeljo svoj naraščajoči prapor. Cilj vsem izletnikom naj bo za to nedeljo Litija s posebnim oziranjem na polovično vožnjo, ki je dovoljena na savezne izkaznice. Sokolstvu naklanjeno občinstvo vabimo k obilni udeležbi.

* Znižanje prometne tarife. V zadevi znižanja visokih tarifnih postavk na naših železnicah in ladjah se v kratkem vrši v Beogradu konferenca zastopnikov ministrstva trgovine in industrije ter ministrstva saobraćaja. Po predlogu ministrstva trgovine naj bi se s primernim znižanjem tarif omogočil razvoj našega izvoza. Povabljeni so trgovska in industrijska združenja iz raznih pokrajin, da čimprej predložijo konkretne nasvete za znižanje tarif.

* Proforski kongres v Splitu. Iz Splita nam poročajo, da je tamkajšnje krajevno proforsko združenje izvršilo potrebne priprave za veliki proforski kongres, ki se vrši tamkaj v dneh 8., 9. in 10. julija. Doslej je svojo udeležbo pri-

šlo 360 profesorjev iz vseh pokrajin naše države. Udeležniki prispejo v Split večinoma že 7. julija. Na kongresu se bo med drugim razpravljalo o projektu nakladne zadruge, ki naj bi izdajala znanstvena in leposlovna dela, o stanju srednjega šolstva v Dalmaciji ter o akciji za pospeševanje proforskega ugleda. Za goste se priredi več izletov v okolico, dne 10. julija pa priredi krajeva organizacija gostom slavnostni komers.

* Razdelitev invalidskih poslov. Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek XIV. obvešča vse invalide, vojne vdove in v invalidskih stvareh zainteresirane stranke, da so invalidski posli v Sloveniji, ki se tičejo pokojnine (invalidnine), razdeljeni od 1. julija na deželno sodišče v Ljubljani ter okrožna sodišča v Celju, Mariboru in Novem mestu. Za pristojnost je merodajno bivališe invalidov, vojne vdove itd. Pri strankah, ki bivajo stalno v inozemstvu, se ravna pristojnost po njihovi domovni občini.

* Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razglasi, da je prijavnice in objavnice za članice, prijavnice in objavnice obratov in druge tiskovine, ki so se doslej dobivale le pri njegovih ekspoziturah, oddal v razpečevanje trgovinam, prodajalnam tobaka, zadržam in občinskim pisarnam, tako da delodajalcem posledje ne bo več treba naročati jih po pošti ali hoditi po več ur daleč po nje, temveč jih bodo lahko dobivali vsak v svojem kraju. Povsod se bodo dobivala tudi potrdila o zaposlenosti obolelih članov in kuverte za poštnine prosto pošiljanje prijav, odjav in službenih dopisov ekspozituram in uradu. Vsa oddajna mesta tiskovin so označena z opozorilnimi tablam. Ako bi v katerem kraju oddaje tiskovin še ni bilo, blagovolijo naj prizadeti na to opozoriti pristojno ekspozituro, ki bo potrebno ukrenila.

KRANJ. Umet. razstava slikarja Kopača in risb njegovih učencev kr. drž. gimnazije v Kranju je na splošno željo občinstva podaljšana ter ostane odprta še v nedeljo dne 6. julija 1924. od 9. do 18. ure.

STARA VRHNIKA. Tukajšnje gasilno društvo vabi vse prijatelje gasilstva na svojo vrtno veselico, katero priredi v nedeljo dne 6. julija na veličnem in scenatnem vrtu poleg gostilne «Pri Načetu» z jako bogatim in zanimivim spredom. Pričetek veselice ob 3. uri popoldne. — Zvezde z vrhniškim vlakom ugodne.

* Izletniki v Cerknico opozarja tamkajšnji Sokol, da bodo jutri na Rakeku pri prihodu vlakov na razpolago vozovi za Cerknico.

* Finančna straža na Jadranu. V Bakru bo prihodnji teden na svečan način spuščeni v morje šest velikih motornih čolnov, ki so namenjeni za finančno stražo na Jadranu ter opremljeni z reflektorji, mitraljezi in topi. Posadke teh motornih čolnov bodo zlasti pazilo in izsledovale tihotape. Slavnosti, ki se vrši v Bakru povodom spuščanja teh motornih čolnov v naše morje, bosta prisostvovala tudi ministra trgovine in financ.

* Mestne policije se opuste. Kakor javljajo beograjski listi, je minister notranjih zadev, dr. Milan Srešić, odredil, da se opuste mestne policije, namesto njih pa se uvede državna policija, kakor se je to v raznih večjih mestih že zgodilo.

* Pera Vučković zopet v Črni gori. Ministrstvo notranjih zadev je Peru Vučkoviću, bivšemu črnogorskemu ministru in do nedavna vodji črnogorskega vstajke gibanja, dovolil povratek v domovino.

* Požar vsled strele. V hišo posestnika Franca Kovačiča v Hrušovu pri Planini je te dni udarila strela. Poslopje je v kratkem času popolnoma pogorelo; uničeni so vsi predelki, pohištvo in obleka. Ostalo je le golo zidovje. Škoda se ceni na 1.000 dinarjev. Poslopje je bilo zavarovano le za 3000 kron.

* Nesreča pri delu. Drvar Franc Zurgar iz Travnika, zaposlen pri Aueršpergerovem gozdnem uradu v Kočevju, je te dni v gozdu «Glazuta» podiral smreke. V sled padca smreke na neki hrast se je odlomila močna veja, ki je zadela Zurgarja na glavo ter mu prebila lobanjo. Zurgar je v nezavesti kmalu nato umrl.

* Potrjena smrtna obsodba. Iz Novega Sada poročajo, da je kasatsko sodišče potrdilo obsodbo, katere je bila izrečena proti Emanuelu Tothi, ki je pred dvema letoma ubil neko ženo v Subotici, neko drugo pa težko ranil.

* Nesreča ali samomor. Iz Zidanega mosta nam poročajo: Od četrtka na petek zvečer se je vračala žena delavca tukajšnje tvornice Roza Forjak s svojim možem od trgovine Železnik proti domu. Naenkrat se je žena odstranila, odhitela proti Savinji in padla v vodo. Njenega trupla še dosedaj niso mogli najti. Ali se je zgodila nesreča ali samomor, še ni doznano.

* Strela ubila stražarja. V okolici Varždina je divjala predvčeršnjim hude nevihta. Mestnega policijskega stražarja Lipovca, ki je bil na potu iz Varždina na Breg, je strela ubila, njegovo ženo pa omanila. Strela je udarila v Jakopovu ter ubila neko ženo.

* Rop pod Brezjem. Pred par dnevi je bil napaden v gozdu pod Brezjem od dveh starejših neznanecov 15letni Jože Pirnat. Strelca sta ga slekla popolnoma do gola in mu odnesla še 25 Din gotovine. Po izvršenem ropu sta izginila v notranjost gozda.

Sokol v Polju

priredi jutri 6. t. m. javen nastop in veselico v gozdniški poleg tovarniške restavracije.

Izletniki, jutri v Vevče!

Novostni vzorci etamina prispeli
v vseh barvah, po 75 Din in po 80 Din.
Tedad za nakup prav ugodna prilika.
JOŠ. BEDRAČ, Aleksandrova 12.

Iz Ljubljane

u— Ljubljanci, ne pozabite na «Vrhovnikov večer», ki ga priredi šentpeterska CM družba danes zvečer na Taboru. Poleg godbe in drugih zanimivosti izjaja pevske točke «Pevsko društvo Krakovo-Trnovo» in «Ljubljanski Zvon». Kdor ve ceniti narodne zasluge našega Vrhovnika, ta bo danes na Taboru.

u— Mestna Orjuna St. Jakob v Krakovo-Trnovo pozivlja vse svoje članice in članice na važen sestanek, ki bo danes, v soboto dne 5. julija ob pol 9. uri zvečer pri «Mraku» na Rimske cesti. Udeležba strogo obvezna. — Odbor.

u— Gospodarsko napredno društvo Spodnja Šiška sporoča svojim članom, da je društveni blaginjak po večini že pobral članarino. Ker pa ni bilo nekaterih članov doma, prosí tem potom, da oni, ki članarino še niso plačali, store to v času od 14. do 19. ure pri blaginjaku g. Tušarju, Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica 185.

u— Žalosten dogodek na Glincah. V četrtek, pozno zvečer, je prišel na cesti na Glincah železovoz Rudolf Juvan izivati gručo mladih ljudi. Ti spočetka na izzive niso reagirali, pozneje pa je prišlo do dejanskega napada. Juvan je bil končno zavlčen na dvorišče neke hiše, kjer so mu med rvanjem zmečkali neke prstov. Zavlčeli so ga nato na neki travnik, kjer se je onesvestil. Pozneje so ga našli pasanti in odredili s pomočjo straže, da je bil ranjenec odpeljan v bolnico, kjer je bil operiran. — Toliko o dogodku samemu, ki ga je «Slovenec» seveda takoj naprtl Orjuni. Klerikalci zasledujejo sedaj sploh posebno taktiko ki jo tudi striktno izvajajo. Za vsak pretep in sploh vsak prestopke dolže Orjunaše in hujkajo prebivalstvo, samo da bi izzvali nove incidente. Po stari jezuitski metodi, namreč z obrekovanjem, natolcevanjem, smešenjem in psovanjem hočejo zatreti njim tako nevarno, vedno bolj naraščajoče nacionalistično gibanje. Kakor nam poroča oblastni odbor Orjune, je zaradi «Slovenčevih» obdolžitev uvedel takoj najstrožjo preiskavo pri vseh svojih članih na Viču in tudi pri ljubljanskih akcionah. Vendar pa masakriranega Juvana sploh niko izmed članov niti ne pozna, torej tu di ne more imeti proti njemu kake mržnje. Zato je izključeno, da bi bili napadali Orjunaši. Bržčas je šlo za kako osebno maščevanje; Juvan pa se hoče se daj «narediti lepega» s tem, da se predstavlja kot žrtev Orjune.

u— Prve breskve na ljubljanskem trgu Na ljubljanskem trgu so se pojavile prve letošnje breskve. Kilogram stane za enkrat 30 Din.

u— Policijske prijave. Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 napad, 1 goljufija, 1 pijanost, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 4 prestopki obrtnega reda, 1 najdba granate, 2 prestopka v zločinuvalnih predpisih, 1 prestopke nadlegovanja gostov, 1 telesna poškodba in 3 zaplembe orožja ter 1 prestopke pohujšanja.

u— Kravali v nočnih urah. Slučaji kršitve nočnega mira so v zadnjih dnevih vedno česti. Po raznih ulicah v notranjosti mesta pa tudi na periferiji, se zbirajo ravno pred hišami, koder si žele prebivalci potrebneje miru, cele gruče pijancev in razgrajčev, ki kriče in se pretepajo včasih tja do jutra, kakor v kakih zamorskih ali indijskih selih. Navdušenje ustvarja v največ slučajih pijača in pa splošna posurovelost.

u— Tatvina v vlaku. Carman Matilda iz Medvoda je pri dohodu jutranjega gorenskega vlada na gorenskem kolodvoru pozabila v vagonu črno usnjato torbico z vsebino 600 Din. Kljub takojšnjim poizvedbam pa se torbica ni več našla, ker jo je medtem že nekdo «zaplениl».

Pravi kranjski firnež
oljnat in suhe barve, mastila, lake, špirit gorljiv, kit, klej, emailje, pleskarske in slikarske potrebščine

Ravhekar & Derganc
Pred Škofijo št. 20 3403a

u— Napredno obrtniško društvo v Ljubljani vabi svoje članice na prijateljski sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek dne 7. julija ob 5. uri popoldne v restavraciji g. Fran Kavčiča na Privozu. Člani naj se sestanejo v čim največjem številu udeležel. — Uprave naprednih listov so dovolile društvu zlastno ugodnost, da bodo mogli napredni obrtniki pod skupnim društvenim naslovom inserirati. Pozivljamo torej vse članice, kder hoče pod društveno firmo inserirati, da se do dne 10. julija pisмено ali ustmeno zglašajo na naslov «Napredno obrtniško društvo», Beethovnova ulica 10, čez dvorišče in naznani ime in priimek, obrt in kraj obratovališča. Skupni inšerat bo izšel vsakih 14 dni.

u— Pevski zbor «Glasbene Matice» vabi svoje članice in članice, da se udeležijo 35letne proslave pevskega društva v Smartnem pri Litiji, ki se vrši v nedeljo 13. t. m. Podrobnosti se izvedo pri hišniku Torejliju.

u— Abiturijenti I. drž. gimnazije. letnik 1904. se sestanejo v torek 8. t. m. zvečer ob 8. na vrtu hotela Union, ev. ob slabem vremenu v «Rožicah», da se pomenijo o proslavi 20letnice mature.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 780
Danes v soboto 5. t. m.
Velik film slovite tvornice
PARAMOUNT-FILM
New-York:

Stari dom
Zanimiva življenska drama v 5 dejanjih.
Izvrstna igra. — Izborna vsebina! — Posebno pohvalo zasluži tehnično krasno izpeljana nevihta!

Predstave vsak dan ob pol 5. pol 8. in 9.

u Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo novembra 1923. zastavljenih predmetov 10. t. m. ob 3. uri popoldne. u Ljubljanska II. drž. realna gimnazija (v Beethovnovi ulici) je letos v osmih razredih štela 176 učencev in 60 učenk. V peti, šesti, sedmi in osmi šoli. v katerih se je poučevalo z nemškim učnim jezikom in katere je prosvetno ministrstvo nedavno zaradi premalega poseta ukinilo, je bilo 20. 18. 13. oz. 6 učencev in učenk, nižji (slovenski) razredi pa so jih šteli po več nego 40, eden celo 55. Iz letih razredov se postopoma razvijajo polna, osmerazredna gimnazija s samo slovenskim učnim jezikom. Učni uspeh je bil letos znatno boljši nego lani: izdelalo je 155 učencev in učenk, od teh 48 z odličnim uspehom; za eno leto reprobiranih je 19, 46 pa jih sme ob začetku prihodnjega šolskega leta delati ponovljeni izpit iz enega ali dveh predmetov. — Izpit za sprejem v prvi razred je prošli ponedeljek naredilo 46 učencev in učenk. Pri izpitu nista uspela samo dva. Ker se jih bo nekaj vsekakor še priglasilo ob začetku šolskega leta, je pričakovati, da bo prvi razred močan. Če jih bo znatno več nego 50, bo moral dobiti paralelo kakor lanski.

u— Zupanske volitve na Viču. V sredo dne 2. julija se je vršila na Viču volitev župana in obč. svetovalcev. Po občinskih volitvah je bilo vprašanje bodočega župana na prvi pogled precej zavito, ker se je govorilo, da bodo to mesto zasedli socialisti. Ker so pa bila vsa pogajanja med strankami za medsebojno ne kompromise brezuspešna, je bilo takoj jasno, da bo zasedel županski prestol g. Ivan Gale, železničar v pok., tovarnar in posestnik. Volitve je vodil najstarejši odbornik g. Fr. Knez. Pri volitvi je dobil klerikalni kandidat Ivan Gale 11 glasov, ostale glasovnice so bile prazne. Drugič zopet 11 glasov Gale, nekaj glasov socialisti, 10 glasovnic praznih, vršiti se je morala ožja volitev, pri kateri je prodir Ivan Gale z 11 glasovi seveda s svojim tudi, 21 glasovnic je bilo praznih. Napredna gospodarska stranka je dobila 3, socialisti 4 in klerikalci 3 občinske svetovalce. Viška občina je do bila zopet za župana Ivana Galeja slavnega spomina izza njegovega županovanja. Na županski stolček ga je spravilo samo častihlepje, ker se ni mogel zamisliti v položaj, da bi kdo drugi županovo mesto namesto njega. Reče je bil tako v strahu in skrbeh, da je pri ožji volitvi volil samega sebe, kljub temu, da je bil prepričan, da bodo razen klerikalcev vsi ostali oddali prazne glasovnice.

u— Prve breskve na ljubljanskem trgu Na ljubljanskem trgu so se pojavile prve letošnje breskve. Kilogram stane za enkrat 30 Din.

u— Policijske prijave. Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 napad, 1 goljufija, 1 pijanost, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 4 prestopki obrtnega reda, 1 najdba granate, 2 prestopka v zločinuvalnih predpisih, 1 prestopke nadlegovanja gostov, 1 telesna poškodba in 3 zaplembe orožja ter 1 prestopke pohujšanja.

u— Kravali v nočnih urah. Slučaji kršitve nočnega mira so v zadnjih dnevih vedno česti. Po raznih ulicah v notranjosti mesta pa tudi na periferiji, se zbirajo ravno pred hišami, koder si žele prebivalci potrebneje miru, cele gruče pijancev in razgrajčev, ki kriče in se pretepajo včasih tja do jutra, kakor v kakih zamorskih ali indijskih selih. Navdušenje ustvarja v največ slučajih pijača in pa splošna posurovelost.

u— Tatvina v vlaku. Carman Matilda iz Medvoda je pri dohodu jutranjega gorenskega vlada na gorenskem kolodvoru pozabila v vagonu črno usnjato torbico z vsebino 600 Din. Kljub takojšnjim poizvedbam pa se torbica ni več našla, ker jo je medtem že nekdo «zaplениl».

V „mašni“ obleki

Ljubljana, 4. julija.
Naše ceste in naši ljudje v bližnji okolici tudi niso kar tako. Ej, tudi pri nas se doživlja precej in sicer včasih celo kaj prav čudnega in nenavadnega. Joško Oset, 17letni ključavničarski vajenček iz Pražnikove vasi, prav gotovo še včeraj jutraj, ko se je vrge v «mašno obleko in odživiljati proti Ljubljani, ni niti slutil da bo doživel mlad že tako razočaranje radi zaupljivosti do ljudi. Kaj pa misliti!

Jožek je gledal veselo, kako so gonili veličke na blivi, kako so kosci in kose švigale v travo in jo izpodrezavale, kako so se skrijanci dvigali v zrak, in poslušal njihovo jutranjo pesem. Gori na Berčevem si je kupil zemljo in jo veselo otepaval za vasjo pa je nenadno stopil k njemu neki «vandrovček», malo starejši sicer, pa sta si vendar postala takoj dobra. «Kam te pelje pot?» je dejal novi znanec in potkal Joška po rami: «I, v Ljubljano grom nekaj povprašat itda», je odgovarjal Joško zaupljivo. «No, jo hova pa kar skupaj: rezala počasi!» je odvrnil nato neznanec in odmeril korak. Jela sta se pogovarjati čez to in ono, o prihodnjem Joškovem mojstrstvu in pa čez tkoče križe in težave. Neznavec je znal govoriti prav prijetno, tako, da se mu je Joško popolnoma zaupal in skoro začutil do spremljevalca malo prijateljsko. Zabavni popotnik pa je gledal Joška od strani nekam nevoščljivo, opazil, da ima ta tako lep «gvant», lepo črno kravato, imenitne čevlje itd.

Na ljubljanskem polju, blizu takozvane «Zupančičeve jame» pa se je jel izpovedovati tudi Joškov spremljevalec. Na krat je «pogruntal», da ima v Ljubljani strašansko bogatega strica — Amerikanca, katerega gre obiskat. Ne more pa v njegovo hišo tak, kakor je, in da bi našel tako obleko, kot jo nosi Joško. Če bi mu jo Joško posodil za kake dve uri, bi mu njegovo uslugo, ko dobi od strica denar, stotero povrnil. Šla bosta, k Zalazniku na torte in malinovec, na sladoled in ledeno kavo in sploh na vse dobro, ki jih more nuditi slastičarna. Joško so se cedile sline in po kratkem premišljanju se je izjavil pripravljenega, da zamenjata obleko. Odlila sta v jamo, tujec je zmetel raz sebe svoje cape, Joško pa «mašno» obleko. Za dober četr ure sta bi že stala nasproti čisto drugačna. Joško je postal nakrat strgan Joža, spremljevalec pa «nobel» gospod, ki ima bogatega strica. Ko se je Joško nekam žalostno ogledoval, je izrazil tujec priklono, skoci v visoko žito in mu že iz lepe oddaljenosti zaklical, da ga pozdravlja, kajti Joško je njegov pravi ameriški stric.

Tedad pa so se Joško pocedile solze, udaril je v strahovit jok in pritiskal za ušesnicami. Toda ta je bil hitrejši in mu je kmalu izginil izpred oči. Prišel je ves obupan do nekega stražarja, kateremu je razložil svojo smolo in zdaj se pravi lovit čudnega ameriškega strica, da pride Joško zopet do svojega lepega mašnega «gvanta».

Volneni jumperji
že od 85 Din dalje. Največja izbira vseh volnenih joplo in drugo smo v novi modni trgovini 1118/a I
LJUBLJANA, Srečko Vrščič, Selenburgova ul. 3.

ZIDANI MOST. Natakari Matija Strukelj je prodal 4000 računskih listkov v prid CMD, ki mu je v znak priznanja poslala pohvalo. G. Strukelj je pri tej priliki daroval družbi Din 150.

u— V nedeljo nas je posetil naš junak iz Like Marijan Matijević, najjačji človek na svetu. Dvorana g. Juvančiča je bila nabito polna občinstva. ki je z zanimanjem opazovalo vratolomne vežbe liškega atleta. Ker Matijević daruje polovico svojega čistega dobička narodnim društvom, ga povsod toplo priporočamo.

Iz Celja
e— Sprememba rodbinskega imena. Na podlagi dekreta dvorne pisarne z dne 5. junija 1924. št. 16.255 se je dovolilo g. Slavku Reichu, profesorju na državni realni gimnaziji v Celju, da izpremeni svoje ime v ime svoje žene in otrok v rodbinsko ime Raič.

u— Volitev starešinstva v občini Celje okolica. Za nedeljo, dne 6. julija dopoldne je sklicana občinska seja, na kateri bi se naj izvolilo 6 občinskih svetovalcev in bi lahko po zadnjem naravnost izizvalnem predlogu nemške klerikalne koalicije dobili do 2 obč. svetovalca, tu di narodno napredni obč. odborniki, združeni v gospodarski stranki. Ker pa si nikjer na svetu večina ne da predpisovati od manjšine, ki razpolaga od 33 ssemo s 16 obč. odborniki, bo gotovo običal občinski voz po zaslugi veleplemetnih klerikalnih obč. očetov v nemško klerikalni luži, iz katere ga ne bo mogla potegniti od narodnih izdajic podprta klerikalna nadutost.

Iz Maribora
a— Nočni pretep v baru. V baru Verlike kavarne se je sprl carinik J., ki je že večkrat insceniral kak pretep v mariborskih kavnarnah, včeraj jutraj z dvema gostoma in jima začel groziti. Neki oficir ga je zato postavil na cesto. J. se je kasneje vrnil in naredil še hujši kraval, pri katerem je grozil z nožem. Bil je aretiran in ko se je streznil, izročen sodniji.

u— Vojaški akademiki v Mariboru. Kakor nam poročajo iz Beograda, so predvčeršnjim gojenci vojaške akademije odpotovali deloma v Maribor, deloma v Varazdin, kjer bodo do konca septembra zaposleni z deli v terenu.

Sodišče
Š Zapeljivec. Mladenč A. Č. je vzljubljen bil mladenko K. P. in zgodilo se je, kakor po neavdi. Po nekaj mesecih se je nekaj poznalo in sedaj se je mladenič skesal — a ne tako mladenka. Šla je k sodišču in povedala da jo je mladenič zapeljal pod obljubo zakona. Obenem pa je zahtevala primerno odškodnino in sicer 10.000 Din za izgubo devrsta in 10.000 Din za razne druge izgube v tem času, torej v skupni vsoti 20.000 Din, kar je vsekakor lepa vsotica za mladeniča. In tudi naš mladenič ni bil kar takoj pripravljen za takšno poravnavo, prizadejala se «razušitve» in se je zadovoljil z oddajo 1000 Din, kar pa mladenič ni bilo všeč. Stvar je odločilo ljubljansko deželno sodišče, ki se po izjavi mladeniča, da ni bilo treba nobenega izrednega pregovarjanja razen oblatnega, ni prepričalo o njegovi krivdi ter ga zato tudi po prizivu tožiteljice oprostilo.

Š Preganjanec. Franca Belovića iz Dugeres je zasadi carinski uradnik ljubljanskega kolodvora v hodniku pod carinskim skladiščem, ko je ravno z olimpijskim mirom vrtal zid z dvema železnima palicama pod pretezo, da si trebi uši in druge nepovabljene soslanovalce v kožuho. Ker je ta izgovor izgle dal v očigled morilnim pripravam le malo ali nič verjeten in je bila sumnja, da si hoče Belović izvrtati luknjo v svrhu olajšanja tatinskih operacij v noči, mnogo bližja, ga je ljubljansko deželno sodišče obsodilo na dva meseca ječe.

Iz življenja in sveta

Zverinstvo perverznega človeka

V Hannoveru v Nemčiji so se zadnje čase množili slučaj, ki so izginili mladenčiki in je ostalo vse iskanje brez uspeha. Kriminalna policija se je začela za ta pojav naravno zanimati. Intenzivnemu iskanju policije se je sočlaj posrečilo, da je prišla na sled najavnost nečloveškega zločina. V roki Leini so našli štiri in na travniku v sjeni bližnji eno človeško lobanjo in poslednje dni celo vrečo s človeškimi kostrmi od treh ali štirih trupel, od katerih pa je bilo meso odstranjeno. Režarji so prijeli perverzega človeka, ki je bil že leta 1918. aretiran zaradi homoseksualnosti z učenci, toda kmalu izpuščen zaradi pomanjkanja zadostnih dokazov. Ta človek, 45letni trgovec Haarmann, je bil sedaj zopet aretiran in je po šestmesečnem zadržanju priznal svoja zverinstva. Haarmann je priznal, da je povabil v svoje stanovanje k homoseksualnosti najprej mladenčice, z njimi neravno obneval in jih potem zverinstvo umoril. Pravi, da jih je bilo kakih sedem, ki jih je spravil pred šestini leti s sveta. Dva moža je imenoval, imen drugih pa neče povedati češ, da mu niso znana.

Zver v človeški podobi je po neravnem obnevanju najprej pregriznila grlo, potem jim je zlozež odrezal z nožem za kruh glavo in jo vrgel v Leino. Nato jim je odrezal roke in noge in vrgel kosti v vodo, ali pa jih je zakopal na pokopališčih ali kje drugod. Haarmann je imel do lanskega leta mesnico. Domneva se, da je prodajal tudi meso svojih žrtev. Zločinca zanika tako dejanje in trdi, da je bilo meso, ki ga je prodajal, vedno le od živine, neče pa povedati, kje je ostalo meso umorjenih. Policija je prejela kakih deset prijateljev Haarmanna, ki so imeli enako neravno nagnjenje kakor on. Po dovedanju zadržanju zločinca sklepa redarstvo, da ima še več hudodelcev na vesti. Zato marljivo prizveduje pri svojih izginulih mladih ljudi.

Kako si razlagamo migljaje zvezd

Zakaj migljajo vse zvezde stalnice, naši najbližji sosedji v vesemirju, planeti, pa ne? To vprašanje je bilo stavljeno dostikrat, odkar ljudje ne vtikajo svoje nosove samo k tlom. Tudi odgovorov je znanih že več in vsi so vedeli ali manj znanstveno zamotani, toda dala so pravilni, pa je težko reči.

V "Matinu" razpravlja o gornjem vprašanju sloviti francoski astronom Charles Nordmann.

Nedavno, pravi Nordmann, sem razložil na tem mestu, da povzročajo se-verno zarjo majhni trdni delci dušika, ki playajo pri 210° C pod ničlo v naši atmosferi v višini kakih 100 km nad zemljo. Ti delci namreč izžargavajo svetlobo, kadar jih zadenejo kadotni žarki, ki izhajajo od sonca. Tako si namreč razlaga pojav severne zarje glavni norveški učenjak Vegard.

To razlago sem omenil zato, ker jo lahko neposredno porabimo, da razpravljamo misterij migljanja zvezd. Čeprav so namreč v splošnem zvezde vsaj tolikšne kakor naše sonce, ki meri v premeru poldrugi milijon kilometrov, je njihov navidezni premer silno majhen, ker so v neizmernih daljavah od nas. Tako n. pr. vidimo najbližjo zvezdo solnčne velikosti v loku, ki je manjši kakor 1/1000 ločne sekunde. Njen premer se nam vidi približno tako velik, kakor desetpanski novic iz razdalje 200 km.

Iz tega izhaja, da je šop žarkov, ki prihaja s kake zvezde-stalnice, v naše oko, neskončno tenak. Če je torej majhna delček dušika v gornjih plasteh zemeljske atmosfere na poti take-mu šopu žarkov, mora precejšen del

žarkov zakriti in zvezda se nam v hipu zazdi manj svetla. Menjvanje večjega in manjšega leska zvezd — kar imenujemo migljanje zvezd — izhaja torej od malih trdnih dušikovih kristalov, ki jih gornje zračne plasti gibljejo zdaj sem zdaj tja.

Zdaj si vemo tudi razlagati, zakaj planeti ne migljajo. Njihov navidezni premer meri pogosto po več desetih ločnih sekund, torej tisoč in tisočkrat več kakor premer zvezd. Tako merita n. pr. konec junija t. l. navidezna premera Marsa in Saturna okrog 15 ločnih sekund. Premera Jupitra in Venera sta celo trikrat večja. Jasno je, da je šop žarkov, prihajajočih n. pr. z Marsa v naše oko, mnogo bolj stozčast kakor s kake zvezde-stalnice, kjer je skoraj valjast. No, in v višini kakih 100 km nad zemljo (v tej višini se navadno nahajajo trdni dušikovi kristali), znaša premer tega stožca žarkov že kakih deset metrov. Število dušikovih delcev, ki se nahajajo v krogu s tem premerom, je zelo veliko, in njihovo povprečno število se od trenutka do trenutka ne izmenjuje mnogo. Zato pa se nam tudi zde planeti skoraj vedno enako svetli, zvezde-stalnice pa ne, ker lahko že eno ali dve trdni dušikovi zrnci vplivajo na njihovo svetlobo.

Tako zdaj vemo, zakaj je lesk zvezd-stalnic tako nemiren, dočim nam planeti sijejo vedno enako.

Migljanje zvezd je torej v bistvu delno pomrkanje zvezd, ki jih zakrijejo mikroscopično mali kristali. Mal, beden prašek zadostuje, da nam zatemni čisto svetlobo tud največjih zvezd. Ti mrki pa so mogoči le, ker so zvezde zelo visoko, zatemnečiji jih praški pa v veliki bližini človeškega očesa. Toda mar se taki pojavi dogajajo res samo v carstvu astronomije?

Pisma danes in nekoč

Nekdanja kultura pisma je preživljena. Rokopis je potisnjen v ozadje od pisalnega stroja, grafičnost besed je nadomestena po telegrafskem stilu. Nekdanje lahko opravljajo poslovi je omogočilo, da je človek posvečal več pažnje in pozornosti tudi pisanju. Moderni človek nima več časa pisati na dolgo in na široko. Vsakdo se trudi, da reducira vsobno pisma na minimum.

Vedno bolj dobivajo pisma i po svoji vsebini i po svoji obliki poslovni značaj. Ona so stvarna in brezoblična. Celotna ljubavna pisma ne delajo v tem pogledu velike izjeme. Pismo, ki je bilo nekoč izraz človekove notranjosti, je postalo danes izraz njegove splošnosti. Ne skriva se več med besedami ali med vrsticami osebnost pisca. Pogledamo samo kaligrafske rokopise naših prednikov in vzporedimo jih z današnjim skoraj stenografskim pismom, pa vidimo, v koliko so v današnji dobi ljudje zapustili kulturo rokopisov in pisanja sploh. Nekoč je rokopis nadomestil tiskanje, a danes tiskanje nadomestuje rokopis.

Nekoč so publikacije bile posvečene poslovnim osebam in so imele zato tudi osebni karakter, a danes so namenjene masam in od tod tudi njihova brezobličnost. Ne pišejo se misli za enoga, ampak za vse. Produkcija knjig se je znatno povečala, a veličina današnje knjige ni več na oni visoki stopnji, kakor nekdanj.

Moderni človek živi v maši in nima mnogo časa, baviti se s svojimi osebnimi čustvi in posvečati vso svojo pozornost eni osebi ali majhni skupini ljudi. On se ne čuti več samega, ampak se smatra za del velike človeške zajednice in kot tak izgublja svojo osebno barvo, vse svoje specialne osobine. Takšna so tudi današnja pisma. Brezoblična, stha, slaba po vsebini, poslovna po obliki, stenografsko pisana ali odtipkana na stroju. Nekoč so se pisna skrbno hranila, posebno prijateljska in ljubezenska. Ona so bila izraz duše in srca ljubljenega bit-

ja, vsaka vrstica je bila napisana od srca in namenjena drugemu srcu. Današnja pisma nimajo več te globoko umetniške in človeške vrednosti.

Pustolovščine beogradskega Edisona

V četrtke popoldne je prišel k beograjskemu policijskemu komisariju ljubljanski trgovec Gabrenja in mu izpovedal, kako ga je beograjski "izumitelj" Lazar Čičulić nasamaril za 65.000 Din. Stvar je pravzaprav vrlo enostavna: pustolovec Čičulić je izrabil Gabrenjovo navadnost in ga v kupčiji za svoj izum vlekkel tako dolgo za nos, dokler "špas" ni počil od sebe.

Lani v novembru je Čičulić došel v Ljubljano in se Gabrenji predstavil kot liferant novega tipa karbonatorjev za avtomobile. Izumil da jih je sam, njihova posebnost pa da je v tem, da trošijo petkrat manj bencina kakor drugi tipi. Trgovinsko ministrstvo mu je že dalo patent za ta izum, ki je posebno v Srbiji že splošno v rabi. Da bi preprčal Gabrenjo, mu je gospod inženjer predložil tudi mnogobrojne dokumente in priznanja. Gabrenja ni podvomil niti za hip in se je z izumiteljem pogodil za liferacijo 45 karbonatorjev po 1420 Din. Izplačal je Čičuliću takoj 65.000 Din.

Potekel je rok liferacije, 14 dni, cel mesec, karbonatorjev pa ni bilo v Ljubljano. Gabrenja je urgiral, toda prijel je prijazen odgovor od Čičulića, da je liferacija moral raznih razlogov odložiti, da pa bo v kratkem nadomestil zamudo z novim izumom: s karbonatorji, ki pravzaprav sploh ne bodo več trošili bencina. Novo iznajdbo da je že predložil neki francoski kompaniji, ki mu ponuja strasansko vsoto; toda njemu, Čičuliću, ni do denarja, temveč le do patenta za tak izum, ki je v dosežanju avtomobilski tehniki nedvomno najimennejši. Ker pa želi držati dano besedo, bo Gabrenji dostavil te nove karbonatorje po 1240 Din, čeprav bo sicer njih cena znatno večja. Kakor tudi je stvar že izgledala precej sumljiva, je Gabrenja se poveroval, ker je Čičulić priložil pismu tudi kopijo očitno francoske kompanije.

Gabrenja je čakal, čakal. Pred mesecem pa se je odpravil v Beograd. Ni vrag, ravno sredi Terazij sreča Čičulića. "No, kako je?" — "Pa, da vidiš! Le z mano!" Cel mesec dni je Čičulić vodil Gabrenjo po nekakih garažah in mu razkazoval avtomobile s svojimi karbonatorji. Sprti mu je predočeval tudi razne dokumente o fantastičnih ponudbah. Čim sta na ulici srečala kak avto modernejšega tipa, že se je Čičulić potkal ponosno na prsi: "Moj izum!"

Toda kakorkoli je Gabrenja še bil naiven, končno je začel dvomiti o genialnosti beogradskega Edisona. Zvečer se je v kavarni slučajno seznanil z nekim pravim inženjerjem in ga povprašal za stran Čičulićevih izumov. Bil je seveda vrlo neprijetno razočaran. Ko mu je ta pravi inženjer razodel, da se ta mora skrivati sleparstvo, Gabrenja je še pomisljal, končno pa odhitel k policijskemu komisariju in izpovedal vse na drobno.

Policiji je uspelo, da je Čičulića kaj hitro pripeljal k raportu. Moč je star 30 let, eleganten in visokega čela. Z mirno gesto prizna, da je prejel naročilo in denar, da pa bo Gabrenji tudi vse izpolnil.

"Veste, jaz sem učenjak," pravi, "in zame so formalnosti postranska reč." Inženjerjske diplome nima, dokumentov ne predoči. Strahno je bil presenečen, ko mu je komisar razodel, da ga bo vtaknil v preiskavo.

"Mene? Pa mene, — zakaj?"

"Ker si hohštaper!"

Modni oddelek

je izborno založen z izvrstnim perilom, kravatom, nagavicami, naramnicami, ovratniki in vsemi potrebnimi za gospode.

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

"O sonce žarko!" tako se je zavzel Čičulić in začel izpovedovati zanimive stvari o sebi. Že v najzgodnejši mladosti je začel kazati znake izredne genialnosti. Kot četrtošolec je konstruiral nov tip letala, v peti gimnaziji pa mu je začela v glavi cveteti ideja o izpopolnjevanju karbonatorjev še več, s tem se utegne realizirati perpetuum mobile. "Vsa moja tragedija je v tem, da sem Srbini. Če bi bil Francoz ali Anglež, bi bil predložen za Nobelovo nagrado. Vi pa me sikani-rate. Nikoli ta država ne bo imela sreče, ker tako póstopa s svojimi najboljšimi sinovi. V ostalem pa boste še spoznali, kdo in kaj sem! Le bodite hladni!"

"No, čakajte, je zaključil diskusijo policijski komisar, »morda se Ti prej ohladili v zaporu...« Edisona II. so odpravili v zapor, sproti pa je še vlijudo dejal Gabrenji v slovo, da bo prišel čas njegovih izumov in liferacije.

Sekolski pokr. zlet v Českých Budějovicah

V metropoli južne Češke, v staroslav-nih Českých Budějovicah je priredilo sedem sekolskih žup iz južne Češke v duhu 28., 29. in 30. junija svoj pokrajinski zlet, ki je bil v zvezi s proslavo 500letnice smrti velikega junaka Jana Žižke iz Trocnova. Boritelji za česko samostojnost "človek boži", kakor ga imenujejo, se je rodil na dvoru Trocnov, ki leži 16 km od Čes. Budějovic. Njegov rojstni kraj sicer ni bil v Trocnovem samem, ampak v bližini pod starim hrastom, kjer stoji danes tridehna skala z napisom »Tu se je rodil Jan Žižka iz Trocnova« kot spomenik. Po celi českoslovaški republiki se slavi letos 500letnica smrti Žižke, naravno da je s tem večjim slovesom hotela izvršiti proslavo župa Husova v Čes. Budějovicah, v katero področje spada rojstni kraj Žižke. Vrhutega je Sokol I v Budějovicah otvoril letos svojo novo letno telovadišče, ki je menda edino te vrste na Češkem. Društvo si je kupilo od mestnega zastopa velikanski prostor, to je sokolski otok, ki leži med rekama Vitava in Malša, ki tečeta ob mestu. Na tem otoku si je društvo zgradilo stalni stadion, ki je sezidan iz betona in obsega poleg krasnega telovadišča betonske tribune in garderobe. Poleg stadiona, ki je veljal preko 1 milijona Kč, je projektiran še sokolski dom, dalje razna igrišča, dirkališče, kopališče, veslerna itd., tako da bo sokolski otok popolnoma namenjen samo telesni vzgoji.

Proslava obletnice smrti Žižke in otvoritev sokolskega stadiona sta bili torej v zvezi s pokrajinskim zletom. Ker pa je bil istočasni nastop članstva in sokolske mladine nemogoč, zato so se javne telovadbe sokolske dece in naraščaja izvršile že pred glavnim zletom, in sicer dne 15., 19., 21. in 22. junija. Poseben pomen je dobil pokrajinski zlet v Budějovicah še zaradi tega, ker se ga je udeležila tudi župa dolnjeavstrijska, to je dunajski Čehi. Ker je na stadionu prostora samo za 1728 telovadcev, je bilo treba deliti nastop na dela, tako da sta v soboto, 28. junija nastopili le domača župa (Husova) in dolnjeavstrijska, v nedeljo pa vse ostale župe.

V soboto popoldne so se vršile izkušnje za popoldanski nastop. Popoldne ob 3. pa se je zbralo Sokolstvo v "Besedi" ter je v sprevidu odkorakalo na telovadišče, kjer se je vršila javna telovadba. Najprej je nastopila dolnjeavstrijska župa, in sicer hkratu člani, članice in ženski ter moški naraščaj. Nastop k skupinskemu vajani je bil jako lep in brezhibno izveden. Naraščaj pa je v obliki romba oklepal člane in članice, ki so izvajali vsak zase v raznih skupinah proste vaje. Končno se je po raznih pohodih in rajalnih nastopih združilo vse v lepo skupino. Nato so nastopile članice z vajami s kiji. Nastop in izvedba sta bila seveda prav dobra. Enako tudi proste vaje članov, ki v mnogem spominjajo na naše zagrebške vaje, ker vsebujejo tudi gibe iz lahke atletike in borenja. Tudi orodna telovadba je bila dobra.

Med tem so prihajali iz raznih strani sokolski vlaki, ki so privedli nebroj Sokolstva v Budějovice. Zvečer se je vršila na stadionu telovadna akademija, pri kateri so nastopala društva iz Rohycan, Příbrama, Píseka, Karlina, Kladna in

Smrt baltiskega žurnalista. Pred kratkim je umrl eden prvih baltiskih časnikarjev, D. A. I. Mickwitz, rojen leta 1850 v Dorpatu, glavni urednik "Revalskega glasa".

Dragulji v ribji glavi. Trgovce z dragulji na Angleškem je začelo poselje-nje čase razburjati dejstvo, da je nekdo ponudil znanemu draguljarju Natanu Gordonu čudne dragulje, ki jih nihče ne pozna. Gordon pravi, da se bavi že 30 let z raznimi žlahtnimi kamni in poldragulji, da pa ni še nikoli videl takih čudnih kamnov, kakor mu jih je nekdo ponujal. Našli so se v glavi rib, in sicer vedno po dva in so jih prinesli v Anglijo iz gornje-ga Peruja v Južni Ameriki. Kamni nimajo enake oblike, so podobni biserom in so tudi skoraj enake barve in dolgi približno 18 milimetrov. Zato ni čuda, da se draguljarji z njimi bavijo in razmišlja-jo, za kaj gre in kakšno vrednost imajo.

Smichova s telovadnimi točkami, ki so vzbujale splošno pohvalo in začudenje. Istočasno je bila v narodnem gledališču slavnostna predstava "Libuše", v Besedi pa pozdravni večer gostom. Na pozdravnem večeru je sodelovalo pevsko društvo "Poerster" in združeni orkester pod vodstvom kapelnika Jeremiša. Na pozdravnem večeru je govoril društveni starosta br. dr. Lexa, ki je pozdravil sokolske goste zlasti zastopnika ISS in zastopnika ruskega Sokolstva br. dr. Verguna, dalje zastopnike mesta in raznih oblasti. Govorili so še podstarosta ISS br. Bajželi, br. dr. Vergun, podstarosta COS br. Mašek, mestni župan B. Kral in dr. Ružička. Vsi govori so bili sprejeti z vihranim odobravanjem. — Na sokolskem otoku in na Vitavi pa se je vršila ljudska zabava pri umetnjem ognju in raznih drugih zabavah.

V nedeljo popoldne je bil po mestu sokolski sprevod, v katerem je bilo preko 6000 članov in članic. Končal se je na trgu Svobode, kjer so pozdravili Sokolstvo br. Novak, podstarosta Mašek in župan Kral. Popoldne je bila velika javna telovadba. Nastopilo je najprej 300 starejših članov v slavnostnem kroju brez surke s prostimi vajami, dokaj tekmili, prav dobro. Krasen je bil nastop članic v narodnih nošah iz vseh delov Češke. Izvajale so proste vaje, kombinirane po narodnih plesih. Tekmovalna vrsta za pariski olimpijado je nastopila na drugo in bradnji pod vodstvom br. Erberna in Čade. Na vsakem orodju je izvedel samo prvi telovadeč obvezno vajo, ostali pa so telovadili le prostovoljne vaje, ki so bile krasno izvedene, originalno sestavljene in so vsebovale neverjetno težke prvine. Društvo Karlín je nastopilo s "petindvajsetko", ki je lepa in težka sestava prostih vaj s podporo sotelovadcev. Na orodju je nastopilo 9 vrst članic in 15 vrst članov. Orodna telovadba je bila splošno na višku in so tako članice kakor člani izvajali krasne in težke vaje. Z lepim rajalnim nastopom so naredile članice razstop k vajam s kiji. Ker so zaradi kijeve imeli dvojni razstop je bilo telovadišče do zadnjega prostora popolneno. Izvedba je bila brezhibna. Proste vaje članov so bile izvedene dobro, le kritje je včasih nekoliko odpovedalo, ker so vaje sestavljene tako, da telovadci v teku prehajajo iz značke na značko. Nastopila je tudi dolnjeavstrijska župa s svojimi skupinskimi vajami. Telovadbo je zaključila konjenica z rajalnim nastopom. Tribune so bile do zadnjega mesta zasedene. Telovadni so prisostvovali: notranji minister Malypeter, generalni inspektor armade in pesnik Mačhar, francoski general Foucher, starosta COS. br. dr. Scheiner, načelnik br. Vaniček in več članov predsedstva COS, mestni župan in višje uradništvo.

Pondeljek je bil posvečen Žižkovi proslavi. Sokolstvo je odšlo na dvor Trocnov, kjer je imel slavnostni govor starosta COS. br. dr. Scheiner. Za njim je govoril primator mesta Prage dr. Bexa, končno besedo je imel minister narodne vojske Udržal, ki je v svojem govoru poudarjal, da vidi on haš v sokolski ideji in v ideji, ki jo je širil Jan Žižka spas češkega naroda in českoslovaške republike.

Aleš Zorjan:

Pravljica

Tri dni in tri noči je jezdil dečko Zarko, da bi prišel do zmaja ter ga ubil.

Reke šumeče, ob njih visoki topoli, nad topoli oblaki, v belih nahuljkih razpotegnjeni nad njivami in travniki, nad vso neizmerno pokrajino.

Jezera bleščeča, iz kotanj proti solncu strelca, med stisnjenimi gorami izvirki bistrih studencev.

Tam vrbe in jelše, v njihovih sencih sanjajoča vođa, iz vode strleče bjeje in ločje, nad zelenkasto gladino v vetru pozibavajoče se srobotje.

Kjer plapolajo ob vodi rdeči egji in ovija dim kosmate obrabe rbojni-kov, se razlegajo ponoči zategli glasovi nerazločnih pesni. To so pesmi o zma-ju, ki živi nepremagan in nepremagljiv v gori.

Mimo rdečih ognjev pelje v goro cesta. Do rdečih ognjev prijezdi Zarko, sliši pesmi razbojnikov, pa ustavi svojega konja:

"Kaj prepevate, bratec? Da je zmaj v gori nepremagljiv?"

Iz dima kosmati obrabi, umoljavajoči glasovi:

"Tako prepevamo mi, junaki, ki se nikogar ne bojimo. A kaj volaš tu okrog nas ti, dečko?"

In iz dima bliskajoče oči.

A s konja Zarko, odločen in pogu-men:

"Tako prepevate vi, bratec. Kako prepevaš pa jaz, me poslušajte: Tri dni in tri noči je jezdil, a nič nisem truden in nič zaspan. Sestroci mi je ugrabil znanj in odnesel v svoj grad. Zato jezdim tja, da ubijem zmaja ter rešim sestroci suženjstva. Taka je moja pesem, bratec!"

Iz dima krohota:

"Kakor miš si majhen, dečko, komaj te vidimo, kako čepiš na konju! Zmaj pa je velik in strašen. Sedem glav ima, sedem zovajajočih žrel, sedem strupenih jezikov. Če se zadeneš pošasti na srednjo glavo, bo po tebi, niško majhni!"

Na konju Zarko smejot se:

"Ej, bratec, nisem jaz plačljivec! Po srednji glavi bom zamahnil in zadel bom in reši sestroci. Zdaj pa mi povejte, fantje: Kako dolgo mi bo treba še jezditi, da pridem do zmajevega gradu?"

Rečejo razbojniki:

"Tri dni in tri noči je jezdil dečko. Se evo noč bo tvoja postelja konjski hrbet, tvoja blaznica konjska griva.

Ko pa te bo pozdravila izza gor zlate zora, se bo posvetil pred teboj grad in pred teboj bo hrumel znoj. Tvoj pogum nam je všeč, zato poslušaj, kar ti bomo povedali, junak: Na poti v goro boš srečal troje črnih gospodov, troje preoblebenih pošasti. Vsaka bi te rada dobila v svoje kremplje, da te zmelje v prah, vsaka te bo vprašala: "Ali hočeš z menoj? Kad cekinov imam zate." Prvega črncu odgovori: "Najprej moram še večerjati, potem pridem." Drugemu: "Najprej moram še konja napojiti." Tretjemu: "Najprej se moram še naspiti." In pošasti te bodo pustile, da boš lahko nadaljeval pot."

Na konju Zarko vriskajoče:

"Pa zbogom, bratec, in hvala za na-svete!"

Za njim razbojniki:

"Srečno pot, junak miadi!"

Na zemljo pade noč, mladega jez-deca zagrnje gozd.

Gozd široki — hoočoji! Gozd temni — bavljav! — Zarko se te nič ne boji.

Po gozdu jezdi Zarko. Pa se vstopi preden črn gospod, preoblečena pošast:

"Ali hočeš z menoj? Kad cekinov imam zate."

Zarko takoj:

"Najprej moram še večerjati, potem pridem."

Pošast izgine v gošči.

Zarko jezdi dalje. Pa se ga dotakne dremanica in mu položi glavo na blaznino, na konjsko grivo.

Zarko reče:

"Konjiček moj, kadar se prikaže pred teboj črn gospod, tedaj zaprskej, da se zbudiš!"

In Zarko zaspi. Sladko spanje sredi gozda, sredi noči. Postelja mu je konjski hrbet, blaznica konjska griva, stroha temno vejorje bukev in hrastov. Pa ta postelja ne stoji, ta postelja se premika, naglo, brez prestanka, blaznica se giblje. Spanje polno sanj, polno jadrajajočih luči. Te luči so zvezde, utirajajoče se skozi vejorje.

Konj zaprska.

Iz noči poblskavajoče oči druge pošasti:

"Ali hočeš z menoj? Kad cekinov imam zate."

Zarko iz sanj, z blaznice:

"Najprej moram še konja napojiti." Pošast utone v noč.

Zarko jezdi dalje in se pogovarja s konjem:

"Moj pridni konjiček! Ko ubijem zmaja in se vrneva domov, dobiš ovsu polne jasi. Samo nekoliko še potrpi!"

Pred konjem zraste tretji gospod, zavil v črno haljo, tretja pošast:

"Ali hočeš z menoj? Kad cekinov imam zate."

Zarko smehljaje:

"Najprej se moram še naspiti."

In pošasti ni nikjer več.

Zlata zora izza gor — po vejah cekinčev milijon.

Zlata zora — dobro jutro!

Pred Zarkom pred dvorjo gradu, pred gradom zmaj.

Zmaj s sedmerimi glavami — Zarko na konju se ti bliža s svojim imenom!

"Gospod zmaj, dobro jutro! Po svojo sestroci sem prišel. Odori mi vrata v grad!"

Zmaj sikne:

"Zastonj si prišel, dečko moj — vrti ti ne odprem!"

Zarko z dvignjenim mečem:

"Zmajček, poglej ključ, ki mi bo odprl vrata v grad!"

Zmaj se zakrohote:

"Dobro zaklenjeno imam tvojo sestroci, dečko moj — tvojega ključa se nič ne bojim."

Zarko pa se nasmehe.

In Zarko zamahne z mečem. Zamahne prvič — zmaj zatuli. Zamahne drugi — zmaj pada. Zamahne tretjič — zmaj se agrudil. Na tleh odsekana leži sred-

Gospodarstvo

Plenarna seja Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani

Včeraj dopoldne se je ob številni udeležbi zborničnih članov vršila redna javna seja Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Sejo je otvoril zbornični predsednik g. Ivan Knez, ki je pozdravil navzoče, predvsem zastopnika oddelka ministrstva za trgovino in industrijo sekcije svetnika dr. Frana Rastaja in upravnega svetnika Narodne banke dr. Karla Trillerja. V nadaljnjem nagovoru se je spomnil dveh za našo gospodarstvo veljavnih mož, ki sta letos preminula, to je ravnatelja Tehniške srednje šole in višjega šolskega nadzornika v Ljubljani vladnega svetnika g. Ivana Subica ter veleindustrija v Kranju g. Vinka Majdiča.

Za tem je na prošnjo zbornice poročal upravni svetnik Narodne banke g. dr. Karel Triller.

O vprašanju kreditov pri Narodni banki za našo industrijo, trgovino in obrt.

Omenil je, da o kreditih Narodne banke odloča v izključni instanci 12 članov upravnega odbora, ki prebivajo stalno v Beogradu, to je tako zvali ožji upravni odbor. Krediti so odvisni od finančnih in gospodarskih nazorov tega ožjega upravnega odbora in pa od finančnega ministra.

Za pomnožitev kreditov se predlaga pomnožitev novčaničnega obtoka in pa primerna valutacija zlatnega zaklada Narodne banke. Finančni minister zavzema pri enem kakor drugem predlogu odklonilno stališče. Tozadevna kritika raznih naših prvih strokovnjakov je dokazala, da se naša zlata podloga lahko valutira po sedanji realni vrednosti, da se tako omogoči Narodni banki znatna nova sredstva za kreditne potrebe jugoslovenskega narodnega gospodarstva.

Razen tega stoji v Beogradu tudi na stališču, da Slovenija ne potrebuje kreditov Narodne banke, ker je naše prebivalstvo po njihovem prepričanju tako gospodarsko dozorelo, da vloga svoje prihranke v denarne zavode in da so torej naši zavodi prenapolnjeni z vložnimi kapitali, ki se lahko uporabijo v industriji in trgovini, da se je preveč razve, kjer se kmetje branijo vlagati prihranke v denarne zavode, da zastojajo daleč za Slovenijo in da so denarni zavodi v teh pokrajinah bolj potrebni kreditov Narodne banke nego v Sloveniji.

Upravni odbor smatra Narodno banko za zavod, ki naj v prvi vrsti skrbi za vrednost naše valute, v drugi vrsti za sezonske cerealne izvoze, v tretji vrsti za kreditne potrebe našega gospodarstva, a v poslednji vrsti za industrijo in trgovino Slovenije. G. govornik omenja tudi, da se je na sejah upravnega odbora večkrat čulo, naj slovenska industrija v primeru delanecovnosti enostavno proda podjetja inozemskemu kapitalu. V tej zvezi se očita slovenski industriji in trgovini, da se je preveč razmahnila, zaradi česar ne more naprej.

Narodna banka odklanja tudi lombardne kredite in s tem založbe bančnih papirjev, kar je po drugih državah čisto regularna pot do kreditov v veliki potrebi. Dalje navaja govornik, da izvirna velika naval na kredite Narodne banke iz visoke diskontne mere, ki jo zahtevajo privatni denarni zavodi in pa nizka obrestna mera kreditov Narodne banke. V tem pogledu ne bo zboljšanja, dokler se zakonskim putem ne ustanove določene obrestne uzmene naših denarnih zavodov in se primerno zniža visoka obrestna mera zasebnih denarnih zavodov.

V Narodni banki prevladuje zanimanje za usodo in gibanje naše valute, vse drugo stopa v ozadje. Pri banki je vložen nad 200 prošenj za povišanje kreditov, katerih rešitev se po govornikovem mnenju gotovo ne bo izvršila do

konca leta. Narodna banka rajši vidi, da trpi celokupno naše gospodarstvo, kakor da bi odstopila od mer, ki jih smatra za potrebne za osiguranje vrednosti naše valute. Svoje poročilo je zaključil govornik z ugotovitvijo, da slovenskemu gospodarstvu od Narodne banke ni pričakovati zboljšanja sedanjega kreditnega položaja.

Poročilo predsedstva, ki ga je podal zbornični predsednik g. Ivan Knez, je glede snovi porazdeljeno v: trgovskopolitične zadeve, finančne in davčne zadeve, trgovske in obrtniške zadeve, prometne zadeve ter statistiko trgovskega in obrtniškega gibanja. Obširno poročilo, ki je dokaj poučno za pregled gospodarskih prilik v Sloveniji, bomo prinesli v naslednjih številkah našega lista.

Imenovanje zborničnih zastopnikov v odborih obrtnonadaljevalnih šol

se je na zadnji predlog poverilo predsedstvu. V tej zadevi se je oglasil k besedi g. Ivan Rebec, ki je prosil, naj zbornica podvzame potrebne korake, da bi se dovolili za pouk v obrtno - nadaljevalnih šolah tudi strokovnjaki brez učiteljskega izpita.

Poročilo o zborničnih računskih zaključkih

za leto 1923. je podal računski pregledovalec g. Jernej Ložar. Poročilo se je odobrilo, nakar je poročal

o vprašanju gospodarskega sveta zbornični tajnik g. Ivan Mohorič, ki je razpravljal o predlogih zbornice glede načrta za gospodarski svet.

Sprejeta je bila nadalje na predlog zborničnega člana g. Konrada Elsbacherja resolucija

glede revizije prisilnega poravnalnega postopanja izven stečajev.

Zaradi važnosti te zadeve prinašamo resolucijo v celoti:

Zbornica smatra, da govore splošni gospodarski razlogi za to, da se obdrži institucija prisilne poravnave izven stečaja. Poravnalni sodniki naj strogo in naglo poslujejo, dolžnost upnikov in poravnalnih upraviteljev pa je, da energično in vestno sodelujejo. Dosedanji zakon, odnosno naredba o prisilni poravnavi naj se izpopolni, odnosno izpremeni, tako, da bo uspešno onemogočala zlorabo prisilne poravnave izven konkurza in zavlačevanje poravnalnega postopanja. V ta namen predlaga zbornica:

1.) Določba § 47. poravnalne naredbe naj se izpremeni v toliko, da se prisilna poravnava smatra za sprejeto, če so glasovali za njo upniki, katerih terjatve računano po vsotah, dosegajo tri četrtine vseh terjatev, ne pa le dve tretjini, in da je glasovala za poravnavo večina navzočih upnikov, računano po številu oseb.

2.) Če se ne doseže najmanjša kvota 40 odst., sodnik ne sme potrditi poravnave, ako na to ne pristanejo vsi upniki.

3.) Upnikom se mora pripustiti na postopek poravnalnega postopanja večji vpliv. Obvezno naj bo imenovanje posebnega upniškega odbora, ki ima sodelovati z upraviteljem in sodnikom pri razčiščenju in upravljanju dolžnikovega premoženja ter nadzirati poravnalnega upravitelja.

4.) Podaljšanje rokov ni dopustno brez privolitve upniškega odbora.

5.) Za poravnalnega upravitelja se ima določiti le strokovno resposobna oseba. Sodnik mora na zahtevo upniškega odbora imenovati drugo, od odbora predlagano.

6.) Sodniku se ima dati pravica, da zasliši pod prisogo razen dolžnika tudi druge osebe.

7.) Dopustna naj bo delegacija sodnika pri okrajnem sodišču izven sedeža zbornega sodišča, ako se dolžnik, odnosno njegovo obratovališče nahaja v področju dotičnega okrajnega sodišča in če temu ne ugovarja upniški odbor. Končna poravnalna razprava pa se ima vršiti pred poravnalnim sodnikom pristojnega zbornega sodišča, ki mu ima biti pridržana potrditev ali nepotrditev poravnave.

Danica veselo:

«Zmaj me je začaral — tvoja roka, bratec, me je očarala! Nabaševa si žepce s cekini, jaz vzamem s seboj demantno krono, ti vrečo zlata preko rame — in pojdival!»

Nabašeta si žepce s cekini, Danica si posadi na glavo demantno krono, Zarko si vrže preko rame vrečo zlata, na meč pa si natakne zmajev glavo.

Zasedeta konja in zdirljata skozi gozd.

Ob rdečih ognjih ustavi Zarko: «Bratec, nič več ne prepevajte o zmaju neukročenem! Jaz sem ga premagal, ubil!»

Iz dima razbojnik osupli: «Če se šališ z nami, ti bo slaba predla, dečko. Če pa si zmaja zares ubil — dokaži, junak!»

Zarko, junak na konju: «Sem kaj pogledjte, bratec! Tu moja sestra, ki sem jo rešil. In tu glava, ki sem jo odsekjal zmaju — vaša je!»

In med začuden rajbojnik prileti s konja zmajeva odsekana glava, ž njó vred perlečce cekinov.

«Da boste vedeli, kdaj je premagal Zarko zmaj!» —

Tri dni in tri noči — konj peketajoč preko ravnin, mimo rek, mimo jezer; na konju Zarko junak, njegova sestra rešena, oba vriskata, oba prepevata — saj demov k mamici jezdit.

ravnave, odnosno dovolitev otvoritve in ustanovitve poravnalnega postopanja.

8.) Po sklepu poravnalnega postopanja sme zopet začeti z obratovanjem le oni dolžnik, ki je poravnal vse obveznosti iz poravnave, v nasprotnem primeru pa le, ako soglašajo vsi upniki.

V slučaju, da pride do ponovnega poravnalnega postopanja, se more ta otvoriti le, ako se dolžnik izkaže, da je v polnem obsegu poravnal ne le obveznosti iz prve prisilne poravnave, temveč da je poplačal vse v tej prvi poravnavi ugotovljene terjatve v celotnem iznosu.

Kdor je prišel že enkrat v konkurz ali dosegel že dvakratno prisilno poravnavo, v bodoče ne more več predlagati prisilne poravnave izven konkurza.

Kazenske določbe, ki se nanašajo na fravdulozno in kulpozno krivdo ter vodstvo knjig, je treba poostrižiti.

Ako se v teku poravnalnega postopanja ugotovi, da dolžnik ni brez lastne krivde postal insolventen, ga mora zadeti kazen zapora najmanj 3 mesecev, četudi je postopanje končalo s poravnavo.

9.) Uradoma se mora otvoriti konkurz ako se ni dosegla prisilna poravnava, tudi pri netrgovcih.

Zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin predlaga, da zbornica naprosi ministra pošt in telegrafov, naj odredi zgradbo lokalnega telefonskega voda iz Kočevja do Delnice ter direktnega telefonskega voda Ljubljana — Sušak, odnosno Reka. Načelni predlog g. Ogrina se nanaša na potrebo ureditve tarifnega vprašanja za promet iz Slovenije na Sušak.

Dalje se izraža nujna želja, da se uredi direktni tranzitni potniški in tovorni promet iz Slovenije po krajiš zvezi preko Postojne, St. Petra in Reke na Brajdico (Sušak) po enakih načelih in določbah, kakor je bil urejen tranzitni promet med našo kraljevino in Avstrijo.

Tretji predlog g. Ogrina se nanaša na potrebo ustanovitve Trgovske in obrtniške zbornice za hrvaško Primorje na Sušaku. G. Ivan Jelacina predlaga dodatno, naj se bi pri tej zbornici osnoval tudi odsek za Slovenijo.

Predlog g. Ivana Jelacina glede ureditve vprašanja jadranskih tarif vsebuje v glavnem: Na prometni konferenci v Trstu se je dovolil za tranzitni promet med Avstrijo in Čehoslovasko na eni ter Trstom na drugi strani preko naše kraljevine 30% popust prevoznine namreč našim lokalnim tarifam. Ta popust gre na škodo naše izvozne trgovine. Zato naj zbornica napravi korake, da se dovoli enak popust za naš izvoz v imenovane države.

G. Lovro Petovar predlaga, da zbornica posreduje imenovanje zastopnika slovenskih gospodarskih krogov v upravni svet centrale čekovnega urada ter glede na pomanjkanje denarja pri denarnih zavodih v področju tukajšnjega čekovnega urada povečanje deleža vlog poštne - čekovnega urada pri denarnih zavodih v Sloveniji. Dalje predlaga g. Petovar, da se posreduje izvršitev obračuna s štajerskim deželnim odborom glede bivših štajerskih dež. železnic (Celje — Velenje, Poljane — Konjice, Slovenska Bistrica postaja — mesto) in prenos sedežev teh železnic v našo državo. Dalje predlaga, da se izvede prenos sedeža rogaške lokalne železnice v našo državo in da se izvede delitev d. d. lokalnih železnic Zellweg — Wollberg in Dravograd — Velenje. Za poslednjo progno naj se osnuje posebna delniška družba s sedežem v naši državi. Naslednji predlog g. Petovarja zahteva ureditev tarif na prekmurski železnici in otvoritev direktnega železniškega prometa preko Dolnje Lendave in preko Hodoša z Madžarsko.

Nazadnje je stavil še predlog za ureditev potnih pristojbin za člane davčnih komisij.

Dalje je stavil g. Jakob Zadravec nujni predlog glede reforme davka na poslovni promet, nujni predlog glede vojnice in remontno-komorskega prispevka. G. Zadravec je stavil tudi predlog glede saniranja slovenske mlinске industrije, ki se nahaja v zelo težavnem položaju. Zahteva prometne olajšave in ugodnosti za dovoz žita.

G. Anton Rojina stavi predlog glede sprejetja omrežja bivše južne železnice v enotno kilometrsko kazalo.

G. Zadravec stavi še en predlog, naj zbornica povzame korake, da se v soglasju z zborničnimi predlogi čim prej izdela načrt zakona in Statuta o Državni obrtni banki.

G. Lavoslav Bučar zahteva v svojem predlogu otvoritev telefonskih postaj v Krški dolini, v St. Jernej, Kostanjevici, Krški vasi in Jesenicah.

G. Ivan Rebec zahteva posredovanje zbornice pri ministru trgovine in industrije ter financ, da se v zaščito domačega podjetništva uveljavi brez odloga nova carinska tarifa.

Zadnji predlog je stavil g. Engelbert Franchetti. Predlog vsebuje v glavnem: Po zakonu o zavarovanju delavcev se pri določanju višine zasluzka v svrhu uvrstitve v mezne razrede jemlje za osnovo ekvivalent naravnih prejemkov.

Zato se dogaja, da se uvrščajo revnejši vajenci v višje razrede, premožnejši pa v I. razred. To je čisto povod, da učni mojstri nočejo sprejeti v uk revnejših vajencev, kar je nedvomno krivično. Zaradi tega se ponovno zahteva, da

se naredbenim potem določi, da se vsi vajenci brez izjeme pri zavarovanju zoper bolezni in nezgode uvrstijo v I. mezni razred.

S tem je bil dnevni red izčrpan in je predsednik g. Knez zaključil sejo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. t. m.)
Pšenica: stara, baška, 317.5. Turšica: baška 237.5. Oves 285. Ječmen: baški 240. Pšenica: nova, duplikat kasa 275 — 277.5; za avgust, 100 odst. kasa, 265; šlep 270; za avgust 282.5. Moka: «0» 480; «0» 475; «2» 420; «3» 385; «6» 360; «7» 310. Otrobi 195. Tendence nespremenjena.

Svinjski sejem v Mariboru (4. julija).
Dogan 236 svinj, 6 koz, 4 ovce. Cene: prasi, 5 do 6 tednov stari, 200 — 250 Din, 7 do 9 tednov, 275 — 300 Din, 3 do 4 mesece, 400 — 625 Din, 5 do 7 mesecev 750 — 900 Din, 8 do 10 mesecev 1000 — 1250 Din komad. Kg žive teže 15 — 16.25, mrtve teže 17.50 — 21.25 dinarjev. Koze 225 — 250 Din komad. Prodanih 137. Kupčija živahna.

Dunajski živinski sejem (3. julija).
Goveda: Dogon 580 glav. Pri počasnem prometu zaradi slabega zanimanja kupcev so se na celi črti obdržale cene od pondeljka. — Svinje: Dogon 3381 komadov. Po mesnih svinjah je bilo povpraševanje živahno. Debele svinje brez zanimanja. Promet je bil na bazi torkovega notiranja.

Izredno povoljno stanje posevkov.
Po podatkih ministrstva za poljedelstvo in vode je bilo stanje posevkov od 15. maja do 15. junija takole: ozimni in jarni posevki v celi državi odlični in zelo dobri. Istotako kažejo druge kulturne rastline zelo dobro in dobro. Le sadovnjaki so ponekod dobri.

Kongres zbornic in izvoznikov združenj cele države se bo v smislu konference zbornic, ki se je vršila 28. januarja t. l. v Zagrebu, vršil v dneih 30. in 31. avgusta t. l. v Beogradu. Beograjski Trgovska zbornica, ki je organizatorica tega kongresa je pričela že s pripravi.

Revizija železniških tarif. Iz Beograda javljajo, da je minister trgovine in industrije odredil podrejenim organom, nabirati podatke o železniških tarifah in proučevati vprašanje revizije obstoječih železniških tarif. Enak poziv je naslovljen na vse zainteresirane kroge, naj po skupnem posvetovanju predložijo ministrstvu konkretne predloge v tem važnem in nujnem vprašanju.

Trgovski stiki s Solunom. V Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je na razpolago naslov neke solunske firme, ki želi prevzeti zastopništvo za razpečevanje naših proizvodov na solunskem trgu.

Dobava. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila 24. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 30.000 kilogramov bele kovine. Natančnejše se poizve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Porast produkcije soli v naši državi
Po statističnih podatkih proizvodnja soli v naši državi stalno napreduje. V Službu Hanu se je l. 1919. proizvedlo 121 tisoč kg soli, a v l. 1921. že 4.416.609 kg; prošli dve leti je bil napredek še večji. V Stonu je l. 1919. znašala produkcija soli 510.236 kg, a v l. 1921. 1.607.360 kg. V Pagu l. 1919. 3.091.950 kg, a v l. 1921. 5.186.799 kg, na Krku l. 1919. 30.405.139 kilogramov, a v l. 1921. 24.245.007 kg. Uvoz je znašal l. 1921. 38.952.273 kg. V zadnjih dveh letih se je produkcija še povečala in je bil zato tudi uvoz manjši.

Slabljenje danske krona. Te dni je danska krona močno padla na zunanjih tržiščih. To oslabiljenje se izvaja iz poslabšanja danskega gospodarskega položaja, ki je prišlo do izraza v te dni objavljeni pasivni trgovinski bilanci. Deloma pa obstoje za nazadovanje tudi tehnični vzroki. Tako prevladuje na mednarodnih deviznih trgih misljenje, da je ostri tempo nazadovanja izvan tudi s tem, ker danska devizna centrala ne razpolaga s potrebno zalogo inozemskih deviz, da bi mogla kriti potrebo domače industrije in trgovine.

Okrog stabilizacije madžarske krona. Iz Budimpešte poročajo, da je podpredsednik Madžarske narodne banke Aleksander Pap izjavil, da stabilizacija madžarske krona na nivoju avstrijske ne bi odgovarjala dejanskim razmeram. Zato, da se mora madžarska krona stabilizirati na črniškem tečaju 0.007.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik Fr. Brozovič.
fisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 4. julija 1924.

Ljubljana 306 nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	761 0	22 8	jugzap.	jasno	—
Ljubljana	14.	760 7	28 0	zapad	—	—
Ljubljana	21.	760 9	26 3	brezvetera	—	—
Zagreb	7.					
Beograd	7.					
Dunaj	7.					
Praga	7.	757 8	20 0	jugzap.	večin. obl.	0 1
Inomost	7.					

V Ljubljani barometer višji temper. višja

Solnce vzhaja ob 4:12, zahaja ob 19:56

Dunajsko vremensko poročilo. Včeraj je bilo v Avstriji precej oblačno in toplo. Nevitni ni bilo mnogo. Vremenski položaj, ki je bil včeraj precej negotov,

se je za Srednjo Evropo izboljšal. Vremenska napoved za soboto: V severnih Alpah lepo vreme, deloma južni vetrovi. V južnih Alpah toplo, deloma oblačno.

Sport

Odhod naših plavalcev v Pariz. 9. t. m. potuje v Pariz naša reprezentanca plavalcev na olimpijado.

Naša kolesarska reprezentanca v Parizu. Koturaški savez v Zagrebu je po brzojavki, ki jo je včeraj v petek dobil S. K. Primorje, določil za pariško olimpijado nastopne dirkače: Dukanović (Soko, Zagreb), Sović (Gradjanski, Zagreb), Truban (Orao, Zagreb), Kosmatin (Primo, Ljubljana). Ako kdo od imenovanih ne bi mogel odpotovati v Pariz, se določi kot rezerva Soštarka (Gradjanski). Naša reprezentanca, ki jo bo vodil predsednik Koturaškega saveza g. Weiler, odpotuje 12. julija.

Čehoslovaške sportistkinje v Ljubljani. Pričetkom prihodnjega tedna, (natančen datum se naznani pozneje), nas obišče ženska čehoslovaška hazena in lahkootletška reprezentanca. Ob tej priliki nastopi na lahkootletskem meetingu in v hazena tekmi medmestni Praga-Ljubljana. Hazenske igralka so nastopile prejšnji teden v reprezentanci tekmi v Beogradu CSR : Jugoslavija in zmagale 8 : 3, v tekmi Praga : Beograd 8 : 2, kot kombinirani team : B team Zagreb 5 : 3, včeraj so startale na propagandnem lahkootletskem meetingu v Zagrebu in jutri nastopijo pri medmestni hazena tekmi Praga : Zagreb. Čehoslovaške hazenašice so obenem reprezentativne lahkootletkinje CSR, ter so kot take nastopile na ženski olimpijadi v Monte Carlu l. 1922. in v Parizu l. 1923. Natančnejše objavimo v prihodnji številki.

Izbirni lahkootletski miting za dame. V nedeljo ob 8. jutraj se vrši na prostoru Ilirije lahkootletski miting, ki ima namen izbrati naše najboljše atletinje, da bodo nastopile proti Čehoslovakijam. Na sporedu so: teki na 66 m in 100 m, skoki v daljavo in višino ter meti kopja, diska in krogla. Startale bodo atletinje Primorja in Ilirije. Vstopnina 2 Din je tako malenkostna, da se vsakdo lahko udeleži te za razvoj naše damske lahke atletike, velevažne prireditve.

Rokometna tekma med A in B teamom Ljubljane. V nedeljo se vrši ob 18.30 na prostoru Ilirije damska rokometna tekma med A in B teamom Ljubljane. Ker stojimo neposredno pred medmestno tekmo Praga : Ljubljana, ki se po vsej priliki vrši drugi teden, je ta tekma izredno važna. Teama bosta sestavljena iz najboljših hazenašic, kar jih ima Ljubljana. V družini A nastopi povečini Ilirija pojavačena z eno ali dvema igralkama Atenc. Za B-team pa prihajajo v poštev igralka Atene ter novoustanovljene Hermesove družine. Ker so vse igralka, ki nastopijo, momentano v dobri formi, obeta tekma lep sportni užitek. Vstopnina: sedež 5 Din, stojšča 3 Din. — Kot predigra se vrši ob 17.30 tekma med rezervo Ilirije in Hermesom.

Čehoslovaške hazenašice v Zagrebu. V četrtek popoldne se je vršila v Zagrebu hazena tekma med kombiniranim teamom Čehoslovaške in B teamom Zagreba. Sicer je bila pričakovati, da bodo zmagale Čehoslovakinje, vendar pa je bila tekma dokaj odprta in bi mogla Zagreba. Sicer je bilo pričakovati, da bodo seči neodločen rezultat. Čehoslovakinje so zmagale s 5 : 3 (2 : 0). Sodil je praški sodnik g. Rainer.

Občni zbor JZSS. se vrši 6. t. m. ob 9. jutraj v damskem salonu kavarne Emona z običajnim dnevnim redom. Klubovi delegati s poverilicami.

Sestanek damske sekcije S. K. Ilirija. S. K. Ilirija sklicuje za soboto, 5. t. m. zvečer ob 7. uri sestanek damske sekcije, ki je za njen nadaljni razvoj izredne važnosti. Udeležba za vse članice dolžnost. Sestanek se vrši na nogometnem igrišču. — Odbor.

S. K. Primorje, kolesarska sekcija. Vsed neprilakovanih zadržkov se za 6. t. m. razpisana dirka na progi Ljubljana-Vranksko-Ljubljana ponovno prenese na dan 13. t. m.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija priredi v nedeljo dne 6. t. m. klubsko dirko na progi Ljubljana - Grosuplje - Krka - Zatična - Višnja gora - Grosuplje - Ljubljana km 75. — Start točno ob 13.30 pri km 2.200, cilj pri km 3. — Na Dolenjski cesti. Po dirki sestanek dirkačev in članov Ilirije na vrtu restavracije pri Jelacini (na cilju). Pri tej priliki se bodo razdelile nagrade. — Odbor.

Iz upravnega odbora JNS. ČsAF se predlaga za mednarodno tekmo med Čehoslovaško in Jugoslavijo, ki se bo igrala v Zagrebu 28. septembra. Z ozirom na tragično smrt nogometaša Lajoša Schönfeld-Tuška (BSK) je JNS sklenil, da se v nogometnih podsavezih osnuje «Pond Tuška» za ponesrečene sportiste. JNS je daroval v ta namen 2000 Din.

Slovensko gledališče v Ameriki

Razveseljivo in zelo znatno je dejstvo, da goje naši Amerikanci gledališko umetnost v tako visoki meri, da jim moramo mi lostran luže iskreno čestitati. Zdi se, kakor da hočejo ti naši amerikanski Slovenci vsaj pri gledaliških predstavah poizkusiti, da so sredi tujih narodov, da hočejo na odru sebe in gledalce prepričati, da je ves svet in Amerika slovenska. »Domovina... in ti me ljubi«

Evo vam, da sami lahko o tem sodite, kratek pregled slovenskih gledaliških in koncertnih prireditelj v Ameriki in to samo meseca maja t. l.

10. maja je Jugoslovanski klub v New Yorku priredil gledališki večer, ki je moralno in materialno sijajno uspel. Prva točka je bila premiera »skokolinista« E. Kristana. Njegova enodejanska »Ob zadnji urbi je močna scena iz prevrata. Slika nam zadnji odpor umirajoče Avstrije v boju s prvimi klicami vstajajoče Jugoslavije. Poslanec in politični jetnik Gornik je od avstrijskega vojne sodišča obsojen na smrt. Grof Rauhenburg ima

nalogo, pridobiti podpise zastopnikov slovenskega naroda za federalistično obliko cesarstva. Mišljeno je najbrže zadnje Karlovo slepmišenje s slovenskimi narodi, od katerih je pričakoval, da mu rešijo izgubljeno ladjo. Rauhenburg obljublja Gorniku ženi Miri pomiloščenje njegovega moža, ako podpiše in ponuja celo njegovi sestri svojo roko. Toda Gornik nastopi odločno proti sodelovanju z umirajočim državo, zato mora vzeti od svojcev slovo in vsak trenutek se mora izvršiti obsodba. Medtem pa nastopi prevrat. Na ljubljanskem gradu zaplata slovenska trobojnica, zastopniki Narodnega odbora aretirajo grofa in v Dunaju javlja brzokavalka, da je cesar odstopil. »Cesarstva ni več« zaječi trepetajoči grof. — Poleg teh oseb nastopa še histerična Vera, nekaj simbol more, ki je do tedaj tlačila narod. Zastopnik slovenskega humorja pa je železničar Blažev. — Igrajo očitalo predolge dialoge in splošna želja je, da avtor predela igro v več dejanj, tako da bi izpolnili ves večer, saj naše Amerikance tako zelo zanima predvsem moment prevrata, ki ga sami niso doživeli, ki so ga pa z nami le slutili in ga sedaj samo na odru ali v spisu lahko vidijo.

Igra je bila dobro zasedena, saj je igral glavni junaka Gornika avtor E. Kristan, njegovo ženo naša Avgusta Danilova, grofa Rauhenburga pa znani Tržičan Rainer F. Hlaša. Gornikovo sestro je igrala Marica Bolaffio-Cigoj, učiteljico Vero Francisko Luttrek, prof. Tiskarja F. Rode in železničarja Blaževca pa Ralf Danilo (najstarejši Danilo sin).

V Tučičevi »Amerikanci« sta tudi igrala naslovni vlogi ga. Danilova in g. Hlaša. Kot zadnje enodejanko so igrali šaljivo igro »Miša«. Predstava kluba je bila v umetniškem oziru taka, da se klub upravičeno lahko pretvori v stalno jugoslovansko gledališče v New Yorku. Občinstvo, ki se je predstave udeležilo v zelo velikem številu, je bilo razglašeno in navdušeno.

Duša vsega tega dela pa je seveda naša gospa Danilova, ki je doslej delovala v New Yorku kot režiserka in igralka. Sedaj se je preselila v Cleveland, največje slovenske kolonijo. Pri prvem njenem tamkajšnjem nastopu jo je prišlo pozdraviti okrog 2000 Slovencev. Dramatično društvo »Ivan Cankar« je napelo vse sile, da jo je pridobil za stalno sodelnico, in sicer kot režiserko, igralko in voditeljico dramske šole. Prve tri igre, ki jih je do

sedaj tam naštevala (Hauptmannovo »Elga«, Nušičev »Svet« in hrv. komedijo »Kdo je mrtvec«, so dvignile slov. gledališče v Clevelandu na tako stopnjo, da je postalo dejanska gledališka metropola ameriških Slovencev.

Oglejmo si še par dramskih predstav manjših diletantskih društev: Dram. društvo »Lilija« v Collinwoodu je priredilo burko v 5 dejanjih »Babilon« in Jurčičev »Tihotapca«.

Klub Delavske stranke Amerike v Clevelandu dramo iz svetovne vojne »Žrtve vojne«.

Samostojno podporno društvo v Moon Run, Pa., Nušičevega »Navadnega človeka«.

Dram. odesk društva »Zvon« v Newburghu, O., pod vodstvom g. Rakarja Meškovo »Mater«.

Slov. Narodni Dom v Waukegan, Ill., Finžgarjevo »Kavvaline življenja«.

Dram. društvo »Anton Verovšek« v Clevelandu dramo »Na dan sodbe«.

V Pueblu, Colo., burko »Botra Nerga«, ki se je že teden ponovila in je pevsko društvo »Prešeren« izvajalo »Krojač in čevljar«. Istotam so igrali »Veliko repatic«, med odmorji je pel »Prešeren« s

solistoma gg. Predovčiem in Jermanom.

Tučičevo »Golgotos« je igral v Chicagu »Dram. odesk Kluba št. 1. J. S. Z.« in v Clevelandu »Ivan Cankar«.

Dram. klub »Lipa« v Lorain, O., Petrovičev »Ploho«.

Dram. društvo »Anton Verovšek« v Collinwoodu »Zupanovo Micko«.

V Milwaukee, Wis., 4. maja dramo »Kriv« in 18. maja Čehovega »Medveda«.

Na koncertih so bili zastopani Adamičev ženski zbor »V daljavi«, »Vasovalec«, dalje »Rožmarin«, Sattner »Na planine« itd. Najbolj priljubljena pevka društva so: Pittsburiški »Prešeren«, »Bled« iz Couemaugh, Pa., clevelandska »Zarja« in »Sava« v Chicagu.

Prvi jugoslovanski radio-koncert je dalo društvo »Zvonimir« v Chicagu 7. maja s stanice Daily News-W.M.A.Q.

Da končamo z ameriškim koncertom! Dne 11. maja se je vršil na inicijativno Franka Černeta »Koncert Slovenskih Rekorderov«. Reproduciranje so bile razne slovenske rekordne plošče in dodan je bil tudi vokalni program.

Darujte za Šlajpahov fond!

Vesaka beseda 50 par

Mali oglasi

Stane vsaka beseda 50 par. Za »Dopisovanje« in »Ženitve« se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujo se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plače se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znanost, na odgovor ter manipulacijske pristojbine (2 Din).

Obiti

Modistka
Z. Gorjanc & Co., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27, poleg hotela »Tratinč« sprejema vsakovrstna popravila stankov in svetilnih klobukov. Postrežba točna. 1093

Posel

Instruiram
v Ljubljani ali na delu ojaščeno v vseh predmetih. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Uspch«. 18789

Abiturient realke

gra kot vzgojitelj deli poštene na delu v boljšo hišo. Zna slovensko, srbsko, francosko in nemško ter poučuje vse srednješolske, zlasti rešene predmete. Naturalizirani je z odliko. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Odlučna moč«. 18789

Službe (dobe)

Irgovski pomočnik
starejši, provizorski moč, z dobro referenco, dobi stalno mesto pri Jakobu Lah, Maribor (trg z modrim in kaskarnim blagom). 13684

Jelonoša

se takoj sprejme. — Pisanje ponudbe: Hotel »Sion« v Ljubljani. 13564

Prvovrstna sobarica

poštena marljiva in vestna, ki zna tudi stvari na isko. — Mesečna plača 500 Din. — Predstaviti se je na Aleksandrovi cesti 11/11, dnevno od 10.—12. ure dop. 13395

2 čevljarica pomočnica

ki sta dobro izveščena za vsakovrstno delo, sprejme se takoj Anton Jela, Trzin 33. 13391

Gostilniško kuharico

in kuhinjsko dečko, iste gostilnice »Evropa« v Mariboru, nasproti gl. kolodvoru. Vpraša se v kavarni ali gostilni. 13540

Cevljarkega vajenca

ki se je že nekoliko časa učil, sprejme takoj Franc Šifrič, Čevljar v škofiji Loka 13467

Tapejtniškega vajenca

sprejme takoj Rudolf Radovan, Kerkov trg 7. 13460

Trg. noobražena gđ.

šestdesetletna moč — izurjena kuharica, veča, nemška in slovenska korespondenca in strojeplaj, se sprejme v stalno namestitelj. Plača po dogovoru, nastop 1. avg. Prosimo s priporočili in curriculum vitae je poslati na naslov: Peter Kobal, veletrg. v Kranju. 13431

Mestna glasba

v Vinkovcih, iste glasbeniko-profesioniste v vseh obzirih. — Ravno tako sprejme 5 sluz in 1 pianista na magistratu pod dobrih pogoji. Gledalci na lok imajo prednost. Ponudbe na mestnega kapelnika Aronida Wlasow v Vinkovcih s priloženo znanostjo. 13821

Za takoj se išče

posten in zanesljiv mož (tudi invalid) za cel dan ali pol dneva, kateri bi moral opravičati enega pontia in vsa potrebna hišna dela. — Treba je, da je znan po mestu. Služba stalna. Istotam se proda dobro oborožen steklen parilon. Pojavila daje posredovalnica T. Novotny, Dunajska cesta št. 9. 13768

Kuharico

(tudi priljubeno), zanesljivo, z dolgoletnimi spretnostmi ali dobro referenco, se išče za glasbino na Puklinah pri Ljubljani, pošta Der. Mar. v Polju. 13813

Predelavec-paznik

ki je izveščan pri ogledu in se dobro razume na ročno delo, se sprejme proti plači in proviziji. Naslov v upr. »Jutra«. 18745

Služkinja

za vsa dela, več v oskrbo stare bolne žene, lahko nastopi takoj. Gostilna Kele, Rakek. 13622

Kot vzgojiteljica

z daljšo prakso, se sprejme k trem otrokom gospa ali gospica. Mora biti zanesljiva in marljiva. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13749

Službe (iščejo)

Trgovski pomočnik
žel. stroke, žel. službo, najraje v Ljubljani. Izveščan, energičen, vselstna praksa. Vstopi takoj. Cenj. ponudbe na upravo »Jutra« pod »Uspch«. 13428

Deklica

v 15. letu, iste mesta v trgovini kot učena, v mestu ali na delu. Drugo je dogovor. Naslov pove uprava »Jutra«. 13558

Kot gospodinja

žel. imati mesta kjerkoli. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Gospodinja 1«. 13515

V trgovini

se želi učiti izdelati dekč z dvema gimnazijama. Naslov pove uprava »Jutra«. 13473

Perfekten bilancist

slovenski in nemški korespondent, več let v ugledni pozici kot vodilna moč, žel. se preseliti v tujino, prednost mestu takoj ali pozneje, najraje k večjemu finančno-industrijskemu podjetju, ker pozna do dna tudi te stroke. Cenjene ponudbe na upravo »Jutra« pod »Resnost 3600«. 13574

Službo vzgojitelja

(domačega učitelja), iste 25letni mladenič, ki privatno študira. — Ponuditi bi mogel predmete nižjih razredov srednjih šol pri družini, kjer bi imel hruko in stanovanje. — Plača v hišni mest. — Ljubljana, Celje, Maribor ali v mestu samem. Kdor bi mu hotel pripomoči do eksistence se prosí, da se ogleda na naslov: »Dober vzgojitelj« na upr. »Jutra«. 13807

Knjigovod. bilancistka

prvovrstna moč, s 15letno prakso, žel. prenesti službo le v Ljubljani ali okoli. — Ponudbe pod »Prima referenc« na upravo »Jutra«. 13773

Gospodična

z nekaj trgovske izobrazbe, žel. mesto v pisarni ali kot blaginjska ali karkoli. — Ponudbe na upravo »Jutra«, pod »Trgovsko noobražena«. 13615

Orožniški stražmojster

v pokloju, v vsakem oziru zanesljiv, gre za skladiščnika ali v kakršnokoli službi. — Gre za nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Zanesljiv 50«. 13516

Absolvent

drž. dvoraz. trgovske šole s nekaj prakso v leani trgovini, isto mesto pri kakem vačem industri. podjetju. — Cenjene ponudbe pod značko »Vesten 56« na upr. »Jutra«. 13738

Gospodična

zmožna slovenske in nemške kakor tudi obeh steklografi, v daljšo prakso, žel. prenesti mesto. — Gre tudi za delo. Cenjene ponudbe na upravo »Jutra« pod »Dober moč«. 13745

2000 m³ bukovega lesa

za kurjavo, se odda na p. n. Poljska daje J. Otrp. Dev. Mar. v Polju. Studenci. 13617

Čevljarški stroj

dobro ohranjen, se proda. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13726

Korespondent

zmožen reprezentacije, zredelno prakso v imenitni je ekspozitni stroki, z dobrih referencami, perfektno znan slovenskega, srbohrvatskega (cirilice), nemškega, italijanskega in angleškega, v konverzaciji tudi češkega in ruskega jezika, dober knjigovodja in korigent. — Iste namestitelj v trgovini ali denarnem zavodu. Dopis se prosí pod »Ljubljana« na Aloma Company v Ljubljani. 13805

Deklica

stara 14 let, močna, poštena, žel. študij, žel. študij učena v trgovini. Najraje v Ljubljani ali na Gorici. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13739

Gospodična

vaječa vseh hišnih del, ki zna tudi kuhati in šivati, iste mesta pri boljši rodbini kot podpora v gospodinjstvu. — Ponudbe pod »Marilena 25« na upravo »Jutra«. 13724

Prodaj

Trbov. premog in drva
dobavlja družba Mirja, Ljubljana Kralja Petra trg št. 8. Plačilo tudi na obroke. Telefon 220. 1103

Kočija

(damaški Phaeton), eno in dvovrstna, z odjemajobim košom, četimi sedeli, polkrita. Brek z desetimi sedeli, zadnji odjemajobi, eno in dvovrstna. — Oba kakor nova, proda Zolaker, Maribor, Prešernova ulica št. 10. 13553

Blagajna

registrirana, ameriška, se proda in ena stara omara — vlog Marije Teresije. Naslov v upr. »Jutra«. 13503

Briljantni prstan

briljantne uhanne in fino slatno ero z dolgo verigo, prodam. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13497

Motorno kolo

1 in pol HP, a prestim tokom, 2 prestavama, elektr. razsvetljavo, elegantna oblika, lahko, z malenkostno uporabo benzinca, se prodajo. — Naslov se izve pri Aloma Company, anonuša in reklamnica družba v Ljubljani. 13572

Dve strešni nadstvetlo

(stekleni), sestava železna in deloma lesena, padec 45°, velikost 9600 x 2150 in 5750 x 2250, po nizki ceni naprodaj. Uprava hotela »Sion«, Ljubljana. 13810

Postelja iz medenine

in zraven spadajoča nočna omarica se dobro ohranjata, se proda na Gospodarski c. št. 8/11. Ogleda se lahko od 10. do pol 17. ure. 13777

Pletilni stroj

št. 5/35, dobro ohranjen in bel stroki voz, se proda. — Jernej Sešek, Židovska steza št. 6. 13791

Moško kolo

rahlo, se proda. — Količej 121. 13725

12 vinskih sodov

(Kasner) od 1800—2600 prodam. V sodih se je nahajalo deloma vino ter so val v jako dobrem stanju. Cenjene ponudbe na upravo »Jutra« pod »Sodi iz klanega lesa«. 13767

Trčan med

čveščni, iz lastnega dobilnika, po 20 Din. proda veleposredstvo Blaževca v Plakoveci, v. D. Jaskovec, Maribor. 13836

Lepa hiša

z dvema sobama (po štiri postelje) in kuhinjo, se odda takoj za polno sezono. Poleg tega se še lahko oddajo tri kompletne sobe (po ena postelja) in ena soba s tremi posteljami. — Gostilna »Malo zdravilišče«, Golnik, Trzin. 13602

Hiša

z enonadstropno v sredini mesta s lepim sadnim vrtom, solčna lega, se proda. — Lepo stanovanje takoj, ozir. jeseni na razpolago. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Hiša 3«. Posredovalci izključeni. 12821

Stavbno zemljišče

v bližini Beljaka, popolnoma ravno, približno 15.000 m², se proda zelo ugodno v celoti ali po delu. Naslov pove uprava »Jutra«. 13336

Enodružinska vila

v Kamniku, se odda takoj za dva meseca. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13320

Hiša z gostil. koncesijo

s pivovarstvom, v sredini mesta, vrtom, vrtom, vse lep, zrakoznačen, v Ljubljani okolišč. Kamor prihajajo izletniki, a ni nobene gostilne, se proda. — Prevzame se i. avg. Ceno in drugo pove Fran Verbič, Strelška ulica 32/1. 13806

Lepo posestvo

blizu mesta Maribor, se po ugodni ceni proda. Pripravo za živinorejo, vrtarstvo itd. Interesenti naj vprašajo v podružnici »Jutra« v Mariboru. 13783

Enonadstropna hiša

v Ljubljani, pripravna za bivanje, leženo ali manufakturno trgovino, se proda. — Vprašanja je nasloviti na upr. »Jutra« pod »Vogelna hiša 42«. 13808

Hiša

lepo zidana, obstoječa iz kuhinje, 3 sob in pritlikali z lepim gospodarskim poslopjem, za vsako obrt in lepim vrtom ob cesti, vrti in tik železnice v šolstvu, se proda. — Naslov pove uprava »Jutra«. 13782

Bukova drva

kupi vsako množico družba »Mirja«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 13183

Majhno hišo

z dvoriščem, kupim. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Ljubljana-predmestje«. 13482

Moško kolo

dobro ohranjeno, se kupi. — Ponudbe na Zaloško cesti 21. 13446

Ra' Brek ali kočijo

za samca, v dobrem stanju, kupim takoj. Natančne ponudbe z najnižjo ceno je poslati na naslov: Adolf Hrutny, Kranj. 13439

Decimalno tehniko

150—300 kg, kupimo. — Ponudbe na »Goban«, d. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. št. 85. 13823

Ma in 'u uje

vsako množico Srčan Polnik in drug Ljubljana, Metelkova ulica 13. 13791

Lokomobilo

okrog 30 k.s., polujarmenik 700 mm, rahlo, takoj uporabljivo, event. celo takoj, se kupi. Ponudbe na Teh. pla. Gorupova 17. 13750

Trčan med

čveščni, iz lastnega dobilnika, po 20 Din. proda veleposredstvo Blaževca v Plakoveci, v. D. Jaskovec, Maribor. 13836

Sobe

s posebnim vzhodom, blizu bolnice, 18/3 mirna gospodinja. Cenjene ponudbe pod »A. D.«, Ljubljana, Stara pot 1. 13780

Sobe s celotno oskrbo

lesem za dijaka srednje tehniške šole v Ljubljani. Strogo nadzorstvo pogel. Ponudbe na naslov: Ivo Bejak, profesor Jadransko-Podunavske banke v Celju. 13733

Sobe v mestu

lepo in čisto, iste mlad, zdrav samec. — Ponudbe pod »Stalno« na upravo »Jutra«. 13761

Elegantno sobo

s posebnim vzhodom v sredini mesta pri boljši slovenski ali nemški rodbini, iste boljši gospod-samec. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Boljša«. 13619

Stanovanje

v jarem kraja Dolenski, se odda v najem hiše, pripravna za pensioniste — za celo leto, event. daljšo dobo. Naslov pove uprava »Jutra«. 13752

Stanovanje

velika predoba, 2 sobi, kuhinja, poseljska soba in pralnik, se odda za 3. avgusta ali prej v novi vili. — Pojavila daje: Brünner, Mikloš

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBZE

92

X.

Past je nastavljena. Lupin, pazi se!

Poraz, obup, srd, užaljenost, vse to se je pri njem zilo v eno samo energijo, v odpor, v novo podjetnost. Don Luis pograbí soferja za grlo in mu nastavi pistolo na sence.

«Govori, kar veš, ali pa umreš tukaj!»

Nesrečneži prosí za milost, toda Perenna mu kratko ukaže:

«Ne govori praznih besed. Nimam časa. Ali te v prihodnji minuti ustrelim kakor zajca, ali pa brž povej, in sicer po resnici, kar si videl! To noč je pridiral iz Pariza v Versailles gospod z avtomobilom, katerega je zapustil in najel tebe, je-li?»

«Z njim je bila dama.»

«Da.»

«In te je najel, da ga odpelješ v Nantes.»

«Da.»

«Med potjo pa si je premislil in je spremenil svojo pot?»

«Da.»

«Kje?»

«Predno je došel v Le Mans, kjer se odcepi na desno neka uličica ali morda kolovoz, kakšnih dve sto korakov dalje pa stoji neka zgradba, slična hangarju. Oba sta izstopila.»

«In ti si nadaljeval svojo pot?»

«Plačal me je za to!»

«Dva tisoč frankov, da bom v Nantesu našel drugega potnika, ki ga bom peljal v Pariz za tri tisoč.»

«In ti veruješ v tega potnika?»

«Ne. Mislim, da je hotel zamesti sled za seboj kateremukoli, s tem, da ga je speljal na me. Toda plačal me je za to. Nimam pomislekov.»

«Ko si jih zapustil, nisi li bil radoveden in nisi pogledal za njima?»

«Ne.»

«Pazi se! Samo prst zganem, in tvoji možgani se razlete!»

«Da, da. Ozrl sem se, ko sem došel pod skupino dreves.»

Tisti hangar ali remizo je mož odprl in izvlekel iz nje majhen avto, meni neznanega tipa, po ropotu soditi pa zelo krepak in nagel. Gospa ni hotela vanj in sporekla sta se. On jej je grozil, ona ga je nečesa prosila. Izgledala je zelo utrujena, na kar jej je dal piti vode iz vodovoda, napeljanega v tisto remizo ali hangar. Čašo je izvlekel iz svojega žepa. Potem se je dama odločila. Njo je spravljal v voz, sam pa je sedel na volant.»

«Čašo vode?» klikne don Luis. «Si li gotov, da jej ni nalil ničesar drugega v čašo, ali pridejal?»

«Sofer se zavzame, nekoliko pomisli, potem pravi polagoma:

«Zares... zdi se mi... kakor da je nekaj preje vzel iz žepa... videl pa nisem, kaj bi to bilo, in nisem prišel na takšno misel...»

«Ona tega ni zapazila?»

«Mislim, da ni mogla, ker je bil obrnjen od nje.»

Don Luis zatre svojo bojazen. Sedaj je skrajni čas za nastop. Po vsem tem itak ni mogoče, da bi bil bandit Florenci zavdal, marveč je po vsem položaju treba sklepati, da jej je dal piti le uspalvalno sredstvo, ki naj zlomi njen odpor in jo uspava, da ne bo vedela, po katerih novih cestah in v katere nove kraje jo vodi s svojim vozilom.

«Potem se je dama odločila?»

«Da, gospod je zaprl vratica in sedel na voditeljsko mesto, jaz pa sem se tudi odpeljal.»

«Predno si zaznal, v kateri smeri so oni odšli?»

«Da, preje!»

«Nisi li med vožnjo opazil nemira, kakor da misli gospod, da jim kdo sledi?»

«Da, tako sem mislil tudi jaz, kajti večkrat se je oziral iz oken in gledal za seboj.»

«Dama ni klicala na pomoč?»

«Ne.»

«Bi ga-li ti spoznal, če bi ga sedaj videl?»

«Ne vem točno. V Versaillesu sta me najela po noči, davi pa sem bil preveč oddaljen. Potem pa, sam sem že tudi mislil na to, najprej se mi je zdel zelo visok, potem pa zopet zelo majhen, ali pa kakor da šepa med temi dvema ekstremi. Nekaj ni z njim v redu. Ne razumem ničesar v tej zadevi, gospod.»

Don Luis pomišlja. Zdi se mu, da je stavil že vsa potrebna vprašanja. Sicer se pa sedaj bliža križišču neka kočija, čeprav s počasnim tekom, in se jej bo treba umakniti. Za njo prihajata še drugi dve. Treba končati. Zato pravi soferju:

«Vidim s tvojega lica, da me boš izdal pri prvi priliki. Svarim te, prijatelj. Evo ti tisoč frankov. Če pa zineš, spomni se, da imam pistolo, in da te bom sigurno seznanil z njenim učinkom. Razumniku zadostuje ena beseda!»

Potem se vrne k Davannu, čegar aparat je še vedno sredi ceste in že dela napoto prometu. Vpraša ga: «Morete li nazaj?»

«Kamor hočete. V kateri smeri?»

Ne da bi se briga za dotok radovednežev, razgrne Perenna karto Francije in jo pregleda. Najprej se nekoliko moti v komplicirani mreži cest, potem pomisli iznova, in kakor da se mu je šele sedaj jasno posvetilo. En prst drži nad Parizom, drugi nad točko Le Mans in sedaj naenkrat spozna, zakaj je bandit izbral baš to cesto. Spomin se mu je oglašil in združil z imenom Angers še drugo bližnje: Alençon.

«Dobro.» Davanne zavleče s Perennovo pomočjo aparat na travnik, poskusi motor. Ta trenutek pridrvi torpedo avtomobil po cesti in glasno tuli ter se ustavi na križišču. Don Luis jih spozna. To je Weber s svojimi.

Don Luis jih spozna. To so vsi tisti agenti, ki so ga aretirali in vodili v zapor, in njim na čelu je njegov stari neprijatelj Weber. S soferjem žoltga avtomobila se sedaj nekaj na kratko razgovarjajo in jih njegovi odgovori očitno spravljajo v negotovost in sedaj živahno gestikulirajo, neprestano izprašujejo nesrečneža, pogledujejo na svoje ure in gledajo v svoje zemljevide.

Don Luis se približa. Glavo ima zavito v svojo letalsko kuklico, tudi obraz po večini zakrit, tako da ga sploh ni mogoče spoznati. Potem se oglasi s spremenjenim glasom:

«No, gospod podnačelnik Weber, tiček je ušel iz kletke!»

Weber se obrne in ga presenečeno gleda, ne da bi ga mogel spoznati.

Don Luis se zabava.

«Da, da,» nadaljuje, «ušli, izleteli. Tisti neznanec z ostrova Svetega Alojzija je nepridiprav prve vrste. Vozil se je sicer z žoltim avtom, o katerem ste bili obveščeni, toda pozneje je spremenil svoj koncept, izstopil in vzel drug avto ter se podal v smeri na La Mans, z neznanim ciljem...»

Dober dan!
Ali že veste najnovejšo!
Tvrda
A. Šinkovec
nasl.
je ravnar do-
bila novo poš-
iljatev potreb-
ščin za dame
in gospode po
izredno nizkih
cenah. 1085 II

**Konkurenčni odbor za popravo župnišča v Gorenjem Logatcu od-
daja**

stavbena dela

pri popravi župnišča v Gorenjem Logatcu. Načrti in pojasnila se dobe v župnišču v Gorenjem Logatcu vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Ponudbe je vložiti do 15. julija t. l. 3386/a

Dražba

V Zgornjih Pirničah št. 82, se bodo prodala na prošno lastnika Ivana Kobala, posestnika od tam, na prostovoljni javni dražbi

dne 6. julija 1924.
ob 2. uri popoldne

hiša s skednjem in vrtom in 3 njivami.
Izključna cena 75.000 Din.

Dražbeni pogoji pri notarju
Aleksandru Hudoverniku v Ljubljani. 3262

Lina Nosan, rojena Blahna, naznanja vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je njen iskreno-ljubljeni soprog, oziroma svak in stari oče, gospod

IVAN NOSAN

deželnosodni svetnik v p.

dne 2. julija 1924 ob 4. uri popoldne po kratki bolezní v starosti 78 let mirno za večno zaspal.

Pogreb draga rajnega bo dne 4. t. m. ob 1/6. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale dne 5. t. m. ob 7. uri zjutraj v tukajšnji cerkvi.

V Konjicah, dne 2. julija 1924. 3407/a

Razglednice

vseh vrst

pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladilni, stekleni, ovojni, maščobni, pergament, kredenci in tafet (barvan) papir, papirnate servijete, vpisalne knjižice, notese ter barvice priporočila

veletrgovina
Osvald Dobeic
LJUBLJANA
Sv. Jakoba trg št. 9. 1099 III

Velika zaloga pohištva
tapetnik
in 1106-a
dekorater
ERNEST ZELENIKA

Maribor
Šolska ulica št. 5
Oblastveno zapriseženi strokovnjak.

Priporočila svojo bogato zalogo pohištva, spalnic, zimnic, preprog, sob za gospode, hotelskih sob, divanov, z usojem preoblečenih klubovih garnitur itd. itd.

Lastni solidni izdelki od preproste do najfinejše izvršitve. Za zaročence posebne ugodnosti.

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličar-
ska delavnica
IVAN BRICelj
Dunajska cesta 16
se priporočila. 31
Izvršitev iedna. Cene zmerna.

Barvne trakove,

karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA,
Šelenburgova ul. 6/I.

Gradbeno podjetje
arhitekt
V. KRÄINER & Co.

Jesenice
Stavbna vodstva:
Ljubljana, Domžale,
Zagreb. 305

Izvršuje privatne in
industrijske stavbe,
proračune, načrte, ce-
nitve, posebni oddelki
za arhitekturo.

Edino prave „Golsen“ čev-
lje in lovske čevlje do-
bite le v novo urejeni trgo-
vini in delavnici

J. BRAJER

27 LJUBLJANA
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo vseh
vrst čevljev po meri in vse
vrste tržnih čevljev.

Trgovci popusti!
Cene solidne! Postrzba točna!

Stanovanje

iščem za takoj ali do avgusta v novi hiši ali vili v mestu, oziroma neposredni bližini mesta. Plačam event. najemščino za eno leto naprej. Zamenjam tudi svoje stanovanje, obstoječe iz treh sob, s stanovanjem s štirimi sobami in pritliklinami. Ponudbe pod „Zanesljiva stranka“ na upravo „Jutra“. 3411/a

Kdor želi ugodno preživeti svoj dopust na obali našega Jadrana, se mu priporoča posebno prvovrstni hotel PENSION „ROKAN“ v Selcih, 2 1/2 km od Crikvenice. Hotel ima veliko teraso s krasnim razgledom po daljni okolici, kakor na Učko itd. Lastno moderno kopališče, eno izmed najboljših na Jadrani, takoj pred hotelom. — Izvrstna kuhinja! Cene zmerni! Velika auto-garaža.

Najtopleje se priporoča
Alojzij Beranek
prej lastnik restavracije „KOLO“ v Zagrebu.
Naročila za sobe in informacije se priporoča
rekomandirati. 1095

Čebelnjak

za 30 A-Z panjev, uporaben tudi za paviljon na Ljubljanskem velesejmu, tvrdke Franc Kunstar, parna žaga in mizarstvo v Litiji,
se ceno prodaja.

Vse tozadevne informacije daje ravnateljstvo velesejma. 3398/a

Letovišče zastonj!

Lep mali grad v krasni legi, dva orala vrta in nekaj smrečnega gozda. 3350a

izredno poceni naprodati.

Vprašati na naslov DR. WURZBACH,
FREDDVOR PRI KRANJU.

Novo renovirana

Kavarna Bristol

preje „Zigart“ Maribor, Vetrinska ulica 30. — Dnevno koncert začetak ob 8. uri. Ob lepem vremenu na moderno urejenem vrtu veselica. Za obilen obisk se priporoča

Marija Zigart
Lože Separéas

Sprejmeta se za Maribor dve kontoristini

popolnoma večji slovenskega, srbohrvatskega (cirilice) in nemškega jezika ter nemške stenografije. Nastop službe takoj. Nadalje se sprejme

knjigovodja - bilancist

popolnoma večji slovenskega ali srbohrvatskega (cirilice) in nemškega jezika. Sprejmejo se le moči, ki so državljani SHS. — Ponudbe je vložiti pod „S. F. 100“ na upravnštvo „Jutra“. 3405/a

Aparati - REX - steklenice

za konzerviranje sadja in sočivja.

Edina zaloga: 3324a

JULIJ KLEIN, Ljubljana

Zaloga stekla in porcelana.

Zaščitna etiketa.

Pravi originalni
okrepčujoči želodčni

ELIXIR VLAHOV

katerega proizvaja
edini tvorničar

R. VLAHOV

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah.

Ime VLAHOV in njegova ETIKETA sta zakonito zaščitena v vseh državah sveta. Tvornica R. VLAHOV proizvaja vedno isto vrsto in postopnost svojih specialitet kakor v predvojni dobi.

Zaloga: T. Mencinger v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 43. 10296a

Čuvajte se ponaredb!

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Naročajte, čitajte in razširjajte
dnevnik „JUTRO“!